

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2017

VERITAS ELÄKEVAKUUTUS

Tilinpäätös 2017

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2017

Tuloslaskelma

Tase

Rahoituslaskelma

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelman liitteet

Taseen liitteet

Tunnusluvut ja analyysit

Riskienhallinta

Luettelo yrityksen kirjanpitokirjoista 31.12.2017

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Tilintarkastuskertomus

Eläkevakuutusosakeyhtiö

Hallituksen toimintakertomus 2017

Talouden näkymät muuttuivat valoisammiksi vuonna 2017. Veritaksen sijoitukset kehittyivät hyvin ja TyEL-vakuutusten määrä kasvoi.

Vuoden 2017 aikana Veritas huolehti lähes 100 000 henkilön eläketurvan hoitamisesta, kun lasketaan yhteen eläkkeensaajat, TyEL-vakuutetut työsuhteet ja YEL-vakuutetut yrittäjät. Eläkkeensaajien määrä oli 31 206. TyEL-vakuutettujen työntekijöiden määrä laski 2,7 prosenttia. YEL-vakuutusten määrä laski 1,8 prosenttia.

Vakuutuskanta kehittyi myönteisesti, TyEL-vakuutusten määrä kasvoi lähes 200 kappaleella ja TyEL-palkkasumma nousi 1,0 prosenttia. Vakuutusmaksutulo kasvoi 520,9 miljoonaan euroon. YEL-työtulo laski 4,3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Veritaksen asiakaspalvelu arvioitiin jo neljännen kerran peräkkäin toimialan parhaaksi kouluarvosanalla 8,43. Taloustutkimus Oy:n tekemässä asiakastytyytyväisyystutkimuksessa tulos on vuosittain parantunut aina vuodesta 2014 lähtien.

Vuonna 2017 Veritas tavoitteli eläkevaroilte vakaata tuottoa maltillisella riskiprofiililla. Kaikki omaisuuslajit tuottivat hyvin ja vaihtelut markkinoilla olivat historiallisen pieniä. Sijoitussalkun tuottoprosentti, 8 %, oli eläkeyhtiöiden paras.

Alan kehitys

Eläkeuudistus tuli voimaan 1.1.2017. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa eläkejärjestelmän kestävyttä pidentämällä työuria samaan tahtiin kuin keskimääräinen elinikä nousee. Vuoden 2017 alusta lähtien ei osa-aikaeläkkeitä ole enää myönnetty. Sen sijaan 61 vuotta täyttäneet henkilöt voivat hakemukselta nostaa osan eläkkeestään jo ennen eläkeiän saavuttamista. Tämä osittainen varhennettu vanhuuseläke ei edellytä työnteon vähentämistä tai lopettamista eläkkeen saamiseksi. Veritas myönsi vuonna 2017 varhennetun vanhuuseläkkeen 327 henkilölle.

Uudistettu työeläkeyhtiöiden vakavaraisuutta koskeva laki tuli voimaan 1.1.2017. Lain muutoksen myötä otettiin käyttöön uusi työeläkeyhtiöiden vakavaraisuusrajan laskentatapa eli lakisääteinen pääomavaatimus. Uusien sääntöjen mukaan hyvän

vakavaraisuuden edellyttämä pääomavaatimus on euromääräisesti aiempaa korkeampi ja siinä otetaan tarkemmin huomioon tietyt sijoitusriskit. Vastuuvelan tuottovaatimuksen laskennassa nostettiin eläkelaitosten keskimääräisen osaketuoton paino 10 prosentista 15 prosenttiin. Näin entistä suurempi osuus vakavaraisuusasteesta on sidottu osaketuottoihin. Osuus nousi 20 prosenttiin 1.1.2018 alkaen. Lainsäädäntö edellyttää lisäksi, että työeläkeyhtiöt tekevät oman riski- ja vakavaraisuusarvioinnin (Own Risk and Solvency Assessment, ORSA), johon tulee sisällyttää yhtiön kaikki olennaiset riskit ja niiden hallinta. Veritas teki ensimmäisen oman arvioinnin syksyllä 2017.

Asiakashyvitysten laskentaperusteet muuttuivat vuonna 2017. Tilinpäätöksessä 2017 voitiin asiakashyvityksiin siirtää yksi prosentti yhtiön koko vakavaraisuuspääomasta ja koko hoitokustannusliikkeen ylijäämästä. Aiemmin suurin mahdollinen siirto oli 1,1 prosenttia vakavaraisuuspääomasta ilman tasoitusmäärää sekä 50 prosenttia hoitokustannusliikkeen ylijäämästä. Kokonaisuutena muutos on kasvattanut siirrettävää määrää siitä huolimatta, että yhteinen hoitokustannusosan tariffi laski vuonna 2017 noin 7 prosentilla, mikä pienensi hoitokustannus-
tulosta.

Työeläkemarkkinoiden keskittyminen jatkui vuonna 2017. Veritas on sen vuoksi syksyllä tarkistanut strategiaansa ja tuonut selkeämmin esiin asemansa manner-Suomen pienimpänä työeläkeyhtiönä. Alan uusimpien muutosten myötä kustannustehokkuus korostuu entisestään, ja siksi yhtiön strategia pohjautuu sekä kasvulle että kustannuksia alentaville toimille. Veritaksen strategian lähtökohtana on olla paras eläkeyhtiö yrittäjille ja yrittäjävetoisille pienille ja keski suurille yrityksille.

Tilinpäätös

Vakuutusliike

Maksutulo

Vuonna 2017 keskimääräinen TyEL-maksu oli 24,4 (24,0) prosenttia palkkasummasta.

Eläkeuudistus 2017 toi muutoksia eläkkeen karttumiseen. Tulevaisuudessa kaikille työntekijöille karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa. Poikkeuksena ovat 53–62-vuotiaat, joille eläkettä karttuu 1,7 prosenttia ansioista vuosina 2017–2025. Vastaavasti näillä ikäluokilla oli vuonna 2017 korkeampi työeläkemaksu, 7,65 (7,2) prosenttia palkasta. Muiden palkansaajien työeläkemaksu oli 6,15 (5,7) prosenttia vuonna 2017.

Palkansaajien tapaan 53–62-vuotiaille yrittäjille karttuu vuoteen 2025 saakka enemmän eläkettä kuin muille ikäryhmille. Karttumisprosentti on sama, 1,7 prosenttia. Tässä ikäryhmässä myös YEL-maksu oli korkeampi, 25,6 (25,1) prosenttia työtulosta, kun muut ikäryhmät maksoivat YEL-maksua 24,1 (23,6) prosenttia.

Vuonna 2017 Veritaksen kokonaismaksutulo kasvoi 2,4 prosenttia edellisestä vuodesta. TyEL-maksutulo nousi 3,0 (4,8) prosenttia 460,6 (447,3) miljoonaan euroon. YEL-vakuutuksen maksutulo aleni 2,0 (-1,7) prosentilla 60,3 (61,5) miljoonaan euroon.

Edellä mainituista maksutuloista 0,0 (0,3) miljoonaa euroa oli peräisin TEL-lisäeläkevakuutuksesta. TEL-lisäeläkevakuutukset lakkautettiin vuoden 2016 lopussa.

Maksusaataviin kohdistuvat luottotappiot alenivat noin 18 prosentilla ja olivat 2,9 (3,5) miljoonaa euroa.

Maksetut eläkkeet

Veritas maksoi vuonna 2017 eläkkeitä ja muita etuuksia yhteensä 495,7 (491,7) miljoonaa euroa. Määrään sisältyy käsittelykuluja yhteensä 5,3 (5,0) miljoonaa euroa ja työhyvinvointitoiminnan kuluja 0,5 (0,6) miljoonaa euroa.

Lakisääteisiä TyEL-eläkkeitä maksettiin yhteensä 432,3 (427,9) miljoonaa euroa ja YEL-eläkkeitä 57,6 (58,3) miljoonaa euroa.

Vastuuvelka

Veritaksen yhteenlaskettu vastuuvelka oli 2 730,1 (2 493,4) miljoonaa euroa 31.12.2017. Vakuutusmaksuvastuun osuus oli 1 631,5 (1 341,4) miljoonaa euroa ja korvausvastuun osuus 1 098,6 (1 151,9) miljoonaa euroa.

Vastuuvelan korkoutusvaatimukset määräytyvät siten, että 15 (10) prosenttia korkoutuksesta on sidottu työeläkevakuuttajien omistamien noteerattujen osakkeiden keskimääräiseen tuottoon kehittyneillä markkinoilla. Jäljelle jäävän vastuuvelan korkoutus riippuu eläkelaitosten keskimääräisestä vakavaraisuudesta. Tämä vaatimus määräytyy siten, että 3 prosentin rahastokorkoon lisätään ns. täydennyskerroin.

Vuonna 2017 osaketuottoon sidottu vaatimus oli 9,59 prosenttia ja täydennyskerroin oli 1,09 prosenttia ajalla 1.1.–31.3.2017, 1,23 prosenttia ajalla 1.4.–30.6.2017, 1,52 prosenttia ajalla 1.6.–30.9.2017 ja 1,61 prosenttia viimeisen vuosineljänneksen aikana. Laskuperustekorko oli 4,75 prosenttia ensimmäisellä vuosipuoliskolla ja 5,25 prosenttia loppuvuoden ajan. Vakuutusmaksukorko, jota käytetään vakuutusmaksujen korkouttamiseen, oli 2,00 prosenttia koko vuoden 2017 ajan.

Sijoitusmarkkinat

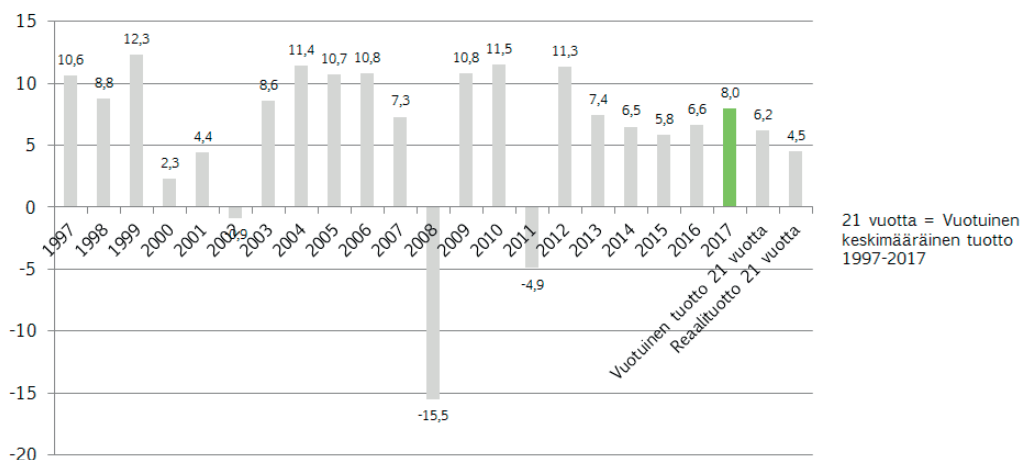
Vuoden 2017 aikana kasvu vahvistui globaalisti ja useimmissa maailman maissa BKT kasvoi. Työttömyys väheni samalla kun yritysten tulokset paranivat, ja vuoden mittaan markkinoilla ei juuri ollut huolenaiheita joitakin geopolittisia seikkoja lukuun ottamatta. Keskuspankit jatkoivat maailmantaloutta elvyttävää rahapolitiikkaansa, ja inflaatio-odotukset pysyivät alhaisina. Vuonna 2017 globaalissa taloudessa ja maailmanmarkkinoilla toteutui ns. kultakutri-skenaario (goldilocks).

Sidotun pääoman nettotuotto oli 8,0 (6,6) prosenttia vuonna 2017. Kiinteistösijoitukset tuottivat erityisen hyvin, 11,3 (10,8) prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli 14,9 (8,9) prosenttia ja korkosijoitusten 2,8 (5,0) prosenttia.

Vuodesta 1997 lähtien Veritaksen vuosittainen keskimääräinen nimellistuotto on ollut 6,2 prosenttia (reaalituotto 4,5 prosenttia). Viimeisten kymmenen vuoden aikana keskimääräinen nimellistuotto on ollut 4,4 prosenttia (reaalituotto 2,9 prosenttia).

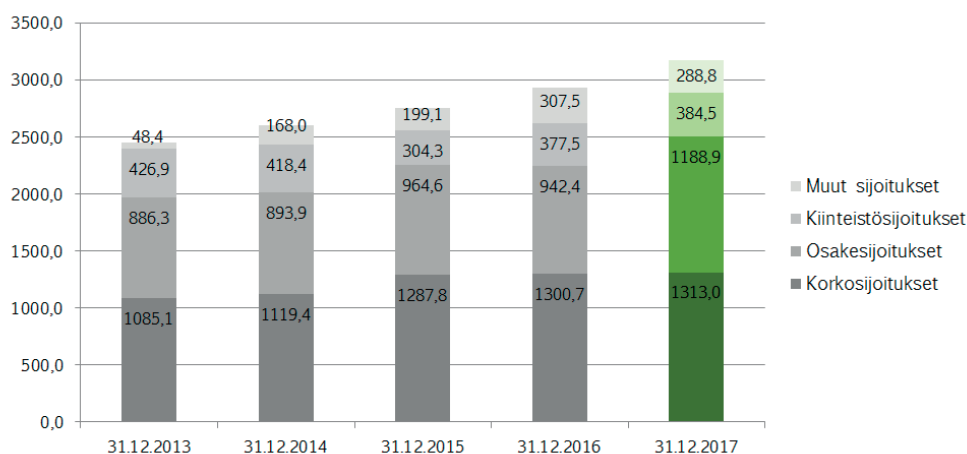

Vuotuinen sijoitustuotto (%)

Vuoden 2017 lopussa Veritaksen sijoitussalkun markkina-arvo oli 3 175,2 (2 928,1) miljoonaa euroa sisältäen käteiset varat, pankkitalletukset ja sijoitustoiminnan saatavat ja velat.

Sijoitusjakauma, milj. €

Vakavaraisuus ja kokonaistulos

Veritaksen kokonaistulos oli 107,9 (79,0) miljoonaa euroa. Kokonaistulokseen sisältyy sijoitustoiminnan tulos 103,2 (75,6) miljoonaa euroa, vakuutustoiminnan tulos 3,5 (1,7) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 0,7 (1,6) miljoonaa euroa.

Vakavaraisuuspääoma oli 778,5 (681,6) miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa. Vakavaraisuusaste nousi 131,6 (129,5) prosenttiin, ja vakavaraisuusasema oli 2,2 (2,6).

Asiakashyvityksiin siirrettiin 8,6 (7,1) miljoonaa euroa, mikä vastaa 0,45 (0,38) prosenttia vakuutettujen palkkasummasta.

Liikekulut ja hoitokustannussuhde

Tehokas kustannusrakenne tuo etua asiakkaille, sillä hoitokustannustulos jaetaan asiakkaille asiakashyvityksinä.

Liikekulut, jotka katetaan vakuutusmaksun hoitokustannusosalla, laskivat 1,8 prosentilla 17,8 (18,2) miljoonaan euroon. Hoitokustannustulo laski 6,5 prosentilla 18,5 (19,8) miljoonaan euroon. Vähennys johtuu siitä, että vakuutusmaksun hoitokustannusosan tariffi laski noin 7 prosentilla vuoden 2017 alussa.

Liikekulut olivat 96,3 (91,7) prosenttia maksutulon hoitokustannusosuudesta. Hoitokustannussuhteet eivät ole suoraan vertailukelpoisia vakuutusmaksun hoitokustannusosan tariffin laskun vuoksi.

Konserni

Konsernin muodostivat vuoden 2017 lopussa emoyhtiö Veritas Eläkevakuutus ja sen 34 kokonaan omistamaa ja kaksi osittain omistamaa kotimaista asunto- ja kiinteistöyhtiötä. Vuoden aikana ostettiin tai perustettiin 4 tytäryhtiötä ja myytiin 7 tytäryhtiötä.

Asiakkaat

TyEL- ja YEL-vakuutetut

Vuoden 2017 lopussa Veritas vakuutti 54 960 (56 503) työntekijää ja TyEL-vakuutuksia oli yhteensä 7 315 (7 134). Vakuutettu TyEL-palkkasumma kasvoi 1,0 prosentilla 1 708,8 (1 692,5) miljoonaan euroon.

Veritas vakuutti 10 265 (10 457) YEL-vakuutettua yrittäjää vuonna 2017. Vakuutetun YEL-työtulon määrä oli 241,7 (252,5) miljoonaa euroa. Keskimääräinen työtulo laski 2,5 prosentilla.

Veritaksella on Försäkringsbolaget Pensions-Alandian kanssa rinnakkaisvakuutussopimus, jonka mukaan Veritas vastaa puolesta Pensions-Alandian myöntämistä TyEL- ja YEL-vakuutuksista. Pensions-Alandian koko vakuutuskanta oli 31.12.2017 yhteensä 11 787 (11 263) työntekijää ja 1 251 (1 227) YEL-yrittäjää.

Eläkkeet ja muut etuudet

Vuoden aikana Veritas myönsi 2 473 (2 306) uutta eläkettä.

	2017	2016
Vanhuseläke	1 628	1 683
Työkyvyttömyyseläke	247	266
Osa-aika-eläke	-	100
Osittainen varhennettu vanhuuseläke	327	-
Perhe-eläke	271	257

Vuonna 2017 myönnettiin myös 116 uutta kuntoutusoikeutta.

Veritas maksoi vuoden 2017 lopussa eläkeitä yhteensä 31 206 (30 351) henkilölle. Eläkkeistä oli 25 145 (23 962) vanhuuseläkeitä, 2 741 (3 005) työkyvyttömyyseläkeitä, 79 (176) osa-aika-eläkeitä ja 3 241 (3 208) perhe-eläkeitä. Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä nosti 298 henkilöä.

Työhyvinvointi

Veritas tukee toimintaa, jonka tarkoituksena on pienentää työkyvyttömyysriskiä asiakasyrityksissä. Kaikki TyEL-vakuutusasiakkaat saavat työhyvinvointiin liittyviä työkaluja, tukea ja neuvontaa.

Toimintavuoden aikana oli käynnissä kaikkiaan 122 asiakaskoh- taista työhyvinvointiin liittyvää yhteistyöhanketta. Veritaksen työhyvinvoinnin edistämisen työkaluja kehitetään jatkuvasti, ja ne ovat kaikkien asiakkaittemme saatavilla VerNet-verkkopalvelussa.

Henkilöstö

Vuoden aikana kokoaikaisia työntekijöitä oli keskimäärin 152 (149). Kaikista työntekijöistä äidinkielenään suomea puhuu 66 prosenttia ja ruotsia 34 prosenttia, ja henkilökunnan enemmistö, 73 prosenttia, on naisia. Esimiehistä 64 prosenttia on naisia.

Corporate Spirit Oy:n toteuttama vuotuinen henkilöstötutkimus osoitti, että henkilöstön tyytyväisyys oli viime vuonna huomattavasti yli virkamieskunnan normitason Suomessa. Veritaksen tulokset olivat myös rahoitus- ja vakuutusalan keskiarvoja paremmat.

Veritas Eläkevakuutuksella on koko henkilöstön kattava kannustejärjestelmä. Kannustejärjestelmän avulla mm. selkiytetään strategisten tavoitteiden ja yksittäisen työntekijän työpanoksen suhdetta toisiinsa. Kannustesumma perustuu sekä yhtiökohtaisten että henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Hallinto

Yhtiöhallinto

Veritaksen hallinto ja johto perustuvat työeläkeyhtiöiden, vakuutusyhtiöiden ja osakeyhtiöiden hallintoa koskevaan lainsäädäntöön sekä yhtiön yhtiöjärjestykseen.

Lisäksi Veritas noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, jota hallinnoi Arvopaperimarkkinayhdistys ry. Koska Veritas on listaamaton osakeyhtiö ja koska työeläkelainsäädäntö asettaa omat vaatimuksensa toimintaperiaatteille, yhtiö poikkeaa joiltakin osin koodin suosituksista.

Hallitus

Hallitus on vastuussa siitä, että Veritas Eläkevakuutusta johdetaan ammattimaisesti ja terveitä toimintaperiaatteita noudattaen ja että yhtiön toiminta on tarkoituksenmukaisesti järjestetty.

Veritaksen hallituksen kokoonpano toimikaudella 1.1.–31.12.2017 oli seuraava:

Ulla Achrén, hallintojohtaja
Kaj-Gustaf Bergh, toimitusjohtaja (Elinkeinoelämän keskusliitto EK)
Markus Jussila, toimitusjohtaja
Henrik Karlsson, varainhoitaja
Timo Ketonen, yrittäjä
Hannu Louhi, konsernijohtaja (Elinkeinoelämän keskusliitto EK)
Stefan Mutanen, toimitusjohtaja
Lotta Savinko, edunvalvontajohtaja (Akava)
Ralf Sund, pääekonomisti (STTK) (varapuheenjohtaja)
Lasse Svens, toimitusjohtaja
Minna Tanska, lakimies (SAK) (3.11.2017 saakka)
Antti Tanskanen, asiantuntija (Elinkeinoelämän keskusliitto EK)

Varajäseninä toimivat elinkeinopoliittinen asiantuntija Piia Alvesalo (Elinkeinoelämän keskusliitto EK), johtaja Jörgen Grandell ja johtaja Annika Rönni-Sällinen (SAK).

Stefan Mutanen valittiin tammikuussa hallituksen puheenjohtajaksi ja Ralf Sund varapuheenjohtajaksi.

Hallitus kokoontui vuoden aikana 12 kertaa. Yhtiön hallintoneuvoston puheenjohtajalla on oikeus osallistua hallituksen kokouksiin, ja toimitusjohtaja Peter Boström käytti oikeuttaan kolme kertaa. Myös yhtiön toimitusjohtajalla ja päämatemaatikolla on oikeus osallistua hallituksen kokouksiin.

LLM, oik.kand. Jan-Erik Stenman toimi Veritaksen toimitusjohtajana elokuun loppuun asti. Hänen seuraajansa on KTK, EMBA Carl Pettersson.

Yhtiölakimies, oik. kand. Kaisa Forsström toimi toimitusjohtajan sijaisena 10.9.2017 asti. Yhtiön hallitus nimitti KTM, sijoitusjohtaja Niina Bergringin varatoimitusjohtajaksi 11.9.2017 alkaen. Hallituksella oli vuonna 2017 kolme valmistettava valiokuntaa. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee nimityksiä ja palkkausasioista hallituksen käsiteltäväksi. Tarkastusvaliokunta käsittelee yhtiön taloudelliseen tilanteeseen ja talouden raportointiin sekä sisäiseen tarkastukseen liittyviä asioita. Sijoitus- ja riskivaliokunta osallistuu sijoitus- ja riskienhallinta-asioiden valmisteluun.

Valiokuntien kokoonpano vuonna 2017:

Sijoitus- ja riskivaliokunta

Kaj-Gustaf Bergh
Stefan Mutanen
Lasse Svens (pj.)
Minna Tanska (3.11.2017 asti)

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä tarkastusvaliokunta

Stefan Mutanen (pj.)
Ralf Sund
Lasse Svens
Antti Tanskanen

Sijoitus- ja riskivaliokunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2017, tarkastusvaliokunta viisi ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunta kuusi kertaa.

Hallintoneuvosto

Veritaksen hallintoneuvosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu valita yhtiön hallitus ja valvoa yhtiön hallintoa, josta hallitus ja yhtiön toimitusjohtaja vastaavat. Toimitusjohtaja Peter Boström toimi hallintoneuvoston puheenjohtajana ja työvoimapolitiittinen asiantuntija Leila Kurki (STTK) varapuheenjohtajana.

Hallintoneuvoston vaalivaliokunta valmistelee nimitys- ja palkitsemisasiota hallintoneuvostolle ja yhtiökokoukselle. Valiokunnan jäseninä olivat puheenjohtaja Peter Boström, varapuheenjohtaja Leila Kurki ja toimitusjohtaja Tuomas Pere. Erkki Laukkanen toimi Kurjen sijaisena ja Harry Serlo Peren sijaisena.

Omat osakkeet

Veritas osti vuoden aikana 3 445 kpl omia osakkeitaan. Ostohinta oli yhtiön hallituksen vahvistama osakkeiden maattainen arvo. Yhteenlaskettu kauppahinta luovutusvoittoveroineen oli 1 123 067,17 euroa, joka vähennetään yhtiön omasta vapaasta pääomasta. Yhtiöllä oli vuoden 2017 lopussa hallussaan 3 456 omaa osaketta.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Veritas Eläkevakuutuksen tavoitteena on koko organisaation kuuluminen hyvän sisäisen valvonnan piiriin. Hyvän sisäisen valvonnan avulla hallitus, johto ja työntekijät voivat riittävällä varmuudella varmistaa, että toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, että taloudellinen raportointi on luotettavaa ja että lakeja ja asetuksia sekä sisäisiä sääntöjä noudatetaan.

Veritas Eläkevakuutuksen riskienhallinta perustu yhtiön hallituksen vuosittain hyväksymään riskienhallintasuunnitelmaan. Riskienhallintasuunnitelma käsittää yhtiön koko toiminnan. Hallitus vahvistaa vuosittaisessa sijoitussuunnitelmassa sijoitustoiminnan periaatteet ja kehykset. Riskienhallintaa esitellään laajemmin tilinpäätöksen liitetietojen riskienhallintaosiossa.

Yhtiön compliance-toiminto vahvistaa yhtiön sisäistä valvontaa seuraamalla määräystenmukaisuuden toteutumista yhtiössä. Compliance-toiminnon organisaatiota muutettiin syksyllä, ja se on nyt päämatemaatikon alainen ja riippumaton muusta organisaatiosta.

Sisäisen tarkastuksen päätehtävänä on turvata yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuus ja toimivuus asetettujen tavoitteiden ja vahvistettujen toimintamallien mukaisesti. Hallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen suuntaviivat vuosittain laadittavassa sisäisen tarkastuksen suunnitelmassa.

Tulevaisuudennäkymät

Valtakunnallinen tulorekisteri otetaan käyttöön vuonna 2019. Sen jälkeen ei palkkatietoja enää ilmoiteta työeläkeyhtiölle vaan suoraan tulorekisteriin. Etuus- ja eläketiedot siirretään rekisteriin vuodesta 2020 alkaen. Tämä muuttaa työeläkevakuuttajan tehtäviä, jolloin neuvonantajarooli korostuu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä monet kunnan työntekijät siirtyvät todennäköisesti yksityisten yritysten palvelukseen. Se johtaa terveydenhuoltosektorin eläkevakuutamisen muutoksiin, joita viranomaiset ja työnmarkkinaosapuolet valmistelevat. Samassa yhteydessä selvitetään myös laa-

jempia kysymyksiä, jotka liittyvät yksityisen ja julkisen sektorin eläkejärjestelmien väliseen rajanvetoon. Julkisen sektorin eläkelaitos Keva ja yksityiset työeläkeyhtiöt osallistuvat valmistelutyöhön.

Eläkeyhtiöiden kilpailukeinoja ovat asiakaspalvelu ja asiakashyvytykset, joihin vaikuttavat yhtiön tehokkuus ja sijoitustoiminnan tulos. Yhtiöiden välisen kilpailun lisäämiseksi asiakashyvytyksiä aletaan jakaa vuodesta 2019 alkaen kunkin yhtiön omien jakoperusteiden mukaisesti. Yhtiöt ovat 31.12.2017 lähtien voineet siirtää jaettuun lisävakuutusvastuuseen enimmillään 1,0 prosenttia yhtiön koko vakavaraisuuspääomasta ja koko hoitokustannustuloksesta. Asiakashyvytykset jaetaan etukäteen määriteltujen asiakassegmenttien mukaan. Veritas on päättänyt kohdella kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja jakaa hyvitykset tasan asiakkaiden kesken. Vuonna 2018 asiakashyvytykset jaetaan edelleen yhteisin, kaikkiin työeläkeyhtiöihin sovellettavin perustein.

Keväällä 2018 eläkeyhtiöt tekevät selvityksen työeläkemaksun hoitokustannusosasta. Lisäksi selvitetään työkyvyttömyysmaksujen laskennassa käytettävän maksuluokkamallin kehittämistarpeita.

Uuteen EU:n tietosuojasetukseen liittyvää valmistelutyötä tehdään toimialan työryhmissä ja myös yhtiömme sisäisesti. Asetus tulee voimaan 25.5.2018.

Vuoden 2018 aikana useimmat keskuspankit aikovat vähentää pitkän aikavälin elvyttämistoimiaan. Kasvu jatkuu edelleen voimakkaana ja eräissä maissa ollaan lähellä talouden ylikuumenemistä.

Maailmantaloudessa velkataakka on kasvanut tuntuvasti, ja korkojen nousu yhdessä likviditeetin vähentymisen kanssa saattaa ravistella rahoitusmarkkinoiden rauhaa jonkin verran, kuten koettiin osakemarkkinoilla kuluvan vuoden helmikuussa. Inflaatio-odotukset ovat liikahtaneet ylöspäin vuoden 2017 erittäin alhaiselta tasolta, mutta ovat edelleen hyvin kohtuullisia. Nouseva inflaatiokehitys voi yllättää markkinat negatiivisesti.

Geopoliittisia riskejä on yhä olemassa, ja Yhdysvallat on tänä vuonna näyttänyt merkkejä entistä aggressiivisemmasta kaupapolitiikasta. Vuonna 2018 on odotettavissa enemmän heilailua kuin vuonna 2017.

Tuloslaskelma

	I.I.-31.12.2017		I.I.-31.12.2016	
Vakuutustekninen laskelma				
Vakuutusmaksutulo		520 942 291,85		508 870 569,11
Sijoitustoiminnan tuotot		296 769 105,05		196 530 655,19
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-495 731 725,36		-491 744 883,53	
Korvausvastuun kokonaismuutos	53 315 990,00	-442 415 735,36	-80 535 000,00	-572 279 883,53
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-290 077 960,00		-23 873 830,00
Liikekulut		-13 730 400,67		-14 321 415,83
Sijoitustoiminnan kulut		-70 355 378,13		-93 902 321,97
Vakuutustekninen tulos		1 131 922,74		1 023 772,97
Muu kuin vakuutustekninen laskelma				
Tuloverot		-56 427,63		0,00
Tulos varsinaisesta toiminnasta		1 075 495,11		1 023 772,97
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos		86 406,26		29 980,13
Tilikauden tulos		1 161 901,37		1 053 753,10

Tase

Vastaavaa	31.12.2017		31.12.2016	
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		2 877 969,45		3 318 530,89
Muut pitkävaikutteiset menot		56 019,52		73 256,30
Ennakkomaksut		<u>571 750,45</u>		<u>183 165,77</u>
		3 505 739,42		3 574 952,96
Sijoitukset				
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	166 594 472,08		159 058 213,47	
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	<u>70 775 532,93</u>	<u>237 370 005,01</u>	<u>74 977 647,29</u>	<u>234 035 860,76</u>
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	1 706 115 267,06		1 544 922 126,01	
Rahoitusmarkkinavälineet	445 938 142,35		439 155 471,31	
Kiinnelainasaamiset	1 517 047,74		3 338 666,24	
Muut lainasaamiset	<u>22 279 539,45</u>	<u>2 175 849 996,60</u>	<u>19 178 546,14</u>	<u>2 006 594 809,70</u>
		2 413 220 001,61		2 240 630 670,46
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	45 650 636,22		42 512 870,54	
Vakuutuksenvälittäjiltä	<u>2 193 310,68</u>	<u>47 843 946,90</u>	<u>1 410 256,67</u>	<u>43 923 127,21</u>
Muut saamiset		<u>2 776 907,10</u>		<u>9 353 815,66</u>
		50 620 854,00		53 276 942,87
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	508 566,87		641 932,35	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>1 798 302,74</u>	<u>2 306 869,61</u>	<u>1 798 302,74</u>	<u>2 440 235,09</u>
Rahat ja pankkisaamiset		<u>268 127 918,00</u>		<u>213 447 665,35</u>
		270 434 787,61		215 887 900,44
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat		5 863 010,21		5 828 354,42
Muut siirtosaamiset		<u>34 024 663,67</u>		<u>35 522 593,06</u>
		39 887 673,88		41 350 947,48
Vastaavaa yhteensä		<u>2 777 669 056,52</u>		<u>2 554 721 414,21</u>

Tase

Vastattavaa	31.12.2017		31.12.2016	
Oma pääoma				
Sidottu				
Osakepääoma	14 272 200,00		14 272 200,00	
Ylikurssirahasto	372 281,95		372 281,95	
Muut rahastot	1 161 460,09		3 666 758,16	
Tilikauden tulos	1 161 901,37	16 967 843,41	1 053 753,10	19 364 993,21
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero		1 670 594,24		1 757 000,50
Vakuutustekninen vastuuvélka (oma osuus)				
Vakuutusmaksuvastuu	1 631 483 980,00		1 341 406 020,00	
Korvausvastuu	1 098 631 250,00	2 730 115 230,00	1 151 947 240,00	2 493 353 260,00
Pakolliset varaukset				
Jälleenvakuutustallettevelat				
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	542 386,33		463 735,49	
Muut velat	14 361 241,87	14 903 628,20	26 451 720,34	26 915 455,83
Siirtovelat		14 011 760,67		13 330 704,67
Vastattavaa yhteensä		2 777 669 056,52		2 554 721 414,21

Rahoituslaskelma

	2017	2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Saadut vakuutusmaksut	516 957 936	508 820 648
jälleenvakuuttajille maksettu osuus	0	0
Maksetut korvaukset	-494 026 369	-501 208 237
jälleenvakuuttajilta saatu osuus	0	0
Saadut korot	8 250 276	11 150 370
Saadut osingot	12 124 419	12 734 344
Saadut muut sijoitustulot ja tulot liiketoiminnan muista tuotoista	122 381 241	50 221 049
Maksut henkilöstökuluista	-12 789 326	-12 715 003
Muut maksut liiketoiminnan kuluista	-58 554 013	-35 094 337
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	94 344 164	33 908 835
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-42 195	-79 143
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	94 301 969	33 829 693
Liiketoiminnan rahavirta	94 301 969	33 829 693
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin, netto (pl. rahavarat)	-35 319 710	4 049 545
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-742 955	-735 953
Investointien rahavirta	-36 062 665	3 313 592
Rahoituksen rahavirta		
Rahoituksen rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-1 123 067	0
Maksetut osingot/ takuupääoman korot ja muu voitonjako	-2 435 984	-847 864
Rahoituksen rahavirta	-3 559 051	-847 864
Rahavarojen muutos	54 680 253	36 295 420
Rahavarat tilikauden alussa	213 447 665	177 152 245
Rahavarat tilikauden lopussa	268 127 918	213 447 665

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Seuraavat periaatteet koskevat sekä Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen tilinpäätöstä että sen konsernitilinpäätöstä.

Tilinpäätös on laadittu työeläkevakuutusyhtiölain, eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain, vakuutusyhtiölain, osakeyhtiölain, kirjanpitolain ja -asetuksen säännösten, vakuutusyhtiön tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksestä annetun asetuksen, Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden sekä Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään emoyhtiön ja sen suoraan tai välillisesti omistamien tytäryhtiöiden tilinpäätöstitiedot. Tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmän mukaisesti. Vanhimpien tytäryhtiöiden osalta eliminointi on tehty 31.12.1972 päivätyn tilinpäätöksen arvojen mukaisesti. Tytäryhtiöosakkeiden hankintameno on eliminoitu tytäryhtiöiden hankintahetken omaa pääomaa vastaan. Konserniaktiiva on kohdistettu joko maa-alueisiin tai rakennuksiin. Rakennuksiin kohdistettu konserniaktiiva poistetaan rakennusten poistosuunnitelman mukaan. Konsernitilinpäätöksestä on eliminoitu konsernin sisäinen osakeomistus. Vähemmistöosakkaiden osuus tilikauden tuloksesta ja konsernin omasta pääomasta kirjataan vähemmistöosuutena. Konsernin liitetiedoissa ei ole esitetty eriä, jotka näkyvät emoyhtiön liitetiedoissa.

Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas omistaa Kauppakeskus Hansa Ky:n yhteensä kolmen äänettömän yhtiömiehen osuuksista 49 %. Lisäksi Veritas omistaa Kauppakeskus Hansa Ky:n vastuullisena yhtiömiehenä toimivan Kauppakeskus Hansa GP Oy:n osakkeista 49 %. Kauppakeskus Hansa GP Oy:ssä on kaikkiaan kolme osakasta. Osakassopimuksessa sovittujen rahaston päätöksentekoa koskevien periaatteiden mukaan Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksella ei ole määräävää vaikutusvaltaa rahastossa. Osuudet Kauppakeskus Hansa Ky:ssä ja Kauppakeskus Hansa GP Oy:ssä ovat luonteeltaan finanssisijoituksia eikä niitä ole konsolidoitu konsernitilinpäätöksessä. Konsernitilinpäätöksessä Kauppakeskus Hansa Ky:n osuuksien kirjanpitoarvo on sama kuin niiden hankintameno. Hankintamenon ja käyvän arvon erotus sisältyy konsernin

arvostuseroihin.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän keskikurssin mukaan. Valuuttakurssierot on käsitelty muina sijoitustoiminnan tuottoina tai kuluina.

Omaisuuksien arvostus taseessa

Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot kirjataan alkuperäiseen hankintamenoonsa suunnitelman mukaisilla tasapoistoilla vähennettynä.

Kiinteistöt kirjataan hankintamenon mukaan suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettynä. Jos todennäköinen luovutushinta on kirjanpitoarvoa alempi, kiinteistö arvostetaan alemman arvon mukaan.

Kiinteistöosakkeet kirjataan hankintamenon tai alemman todennäköisen luovutushinnan mukaan. Tiettyjen kiinteistöomistusten kirjanpitoarvoihin on tehty arvonnkorotus.

Osakkeet ja osuudet kirjataan keskihintaperiaatteen mukaan ja arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan käypään arvoon. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan siltä osin kuin käypä arvo ylittää arvonalennuksilla korjatun kirjanpitoarvon.

Käyttöomaisuusosakkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköisen luovutushintaan.

Rahoitusmarkkinavälineet kirjataan alkuperäiseen hankintameno korjattuna rahoitusmarkkinavälineen juoksuajalle jaksotulla nimellisarvon ja hankintamenon erotuksella. Siltä osin kuin käypä arvo on kirjanpitoarvoa alempi eikä aleneminen johdu yleisen korkotason muutoksista, rahoitusmarkkinavälineiden arvo on alennettu käypään arvoon. Aikaisemmin tehdyt alaskirjaukset palautetaan siltä osin kuin käypä arvo ylittää alaskirjauksin korjatun kirjanpitoarvon.

Lainasaamiset ja muut saamiset kirjataan alkuperäiseen arvoon tai alempaan todennäköiseen arvoon. Lakisääteisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksusaamiset on merkitty taseeseen alkuperäiseen arvoon tai tätä alempaan todennäköiseen arvoon.

Suojauslaskentaa ei sovelleta johdannaisinstrumentteja kirjaettaessa siitä huolimatta, onko johdannaistransaktio suojaava vai ei. Johdannaisinstrumenttien kirjanpitoarvo muodostuu han-

kintahinnasta tai alemmasta käyvistä arvosta. Realisoimattomia positiivisia arvonmuutoksia ei merkitä kirjanpitoon. Suljettujen tai päättyneiden johdannaisopimusten tulos on kirjattu kokonaisuudessaan tulosvaikutteisena.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Liitetiedoissa annetaan yksityiskohtaisemmat tiedot lainaksi annetuista arvopapereista.

Käyvän arvon määrittely

Kiinteistöjen käypä arvo määritetään vuosittain erikseen Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla. Käyvällä arvolla tarkoitetaan todennäköistä luovutushintaa, joka voidaan saada vapailta markkinoilla riippumattomien osapuolten välillä tehtävässä kaupassa. Kiinteistösijoitusten käyvät arvot perustuvat ulkopuolisten arvioijien ja yhtiön omien asiantuntijoiden laatimiin arviokirjoihin ja laskelmiin.

Noteerattujen arvopapereiden käypänä arvona käytetään viimeksi tilinpäätöspäivänä noteerattua ostokurssia. Niiden arvopapereiden osalta, joille ei tilinpäätöspäivänä ole noteerattua ostokurssia, on käytetty viimeksi noteerattua päätöskurssia. Pörssissä noteeraamattomien osakeomistuksien käypä arvo muodostuu yleensä alkuperäisestä hankintamenosta tai todennäköisestä luovutushinnasta tai substanssiarvon, voittokeräimien ja/tai tehtyjen osakekauppojen perusteella lasketusta arvosta. Niin kutsuttujen pääomarahasto-osuuksien ja muiden noteeraamattomien rahastojen käypänä arvona käytetään yleensä hallinnointiyhtiön alalla hyväksytyjen arviointiperiaatteiden mukaan tekemää arviota osuuksien arvosta.

Noteeraamattomien rahoitusmarkkinavälineiden ja lainasaamisten käypänä arvona on käytetty kirjanpitoarvoa. Noteeraamattomat vaihtovelkakirjalainat arvostetaan noudattaen samoja periaatteita kuin noteeraamattomia osakkeita arvostettaessa.

Noteerattujen johdannaisinstrumenttien käypänä arvona käytetään markkinahintoja. Noteeraamattomien johdannaisinstrumenttien käyvät arvot perustuvat ulkopuolisilta tahoilta saatuihin arvoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Konsernin poistosuunnitelma on laadittu yhtenäisten periaatteiden mukaan ja perustuu arvioon varojen taloudellisen käytöstä. Poistot perustuvat pääsääntöisesti alkuperäiseen hankintahintaan. Mikäli alkuperäistä hankintahintaa ei ole historiallisesti pystytty selvittämään, lähtöarvona on ollut

31.12.1993 päivätyn taseen kirjanpidollinen jäännösarvo ja mainittuun ajankohtaan perustuva taloudellinen elinikä. Seuraavia taloudellisia käyttöaikoja on sovellettu:

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Sijoitukset

Teollisuus-, liike- ja toimistorakennukset	40 vuotta
Asuinrakennukset	50 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Konttorikalusteet	5 vuotta
Autot	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muu kalusto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	8 vuotta

Eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uusimisprojektin menojen poisto aika on 10 vuotta vuodesta 2014 alkaen, jolloin järjestelmä otettiin käyttöön. Projektiin liittyvät kustannukset on merkitty taseen aineettomiin hyödykkeisiin.

Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa vähennettyjen poistojen välinen poistoeron muutos on ilmoitettu erikseen emoyhtiön tuloslaskelmassa. Taseessa kertynyt poistoero ilmoitetaan emoyhtiön tilinpäätössiirtojen yhteydessä.

Toimintokohtaiset kustannukset

Liikekulut ja poistot ilmoitetaan tuloslaskelmassa toimintokohtaisesti vuosittain tehtyjen selvitysten perusteella. Prosentuaalinen jakauma voi siis vaihdella vuosittain.

Vakuutustekninen vastuuvélka

Vakuutustekninen vastuuvélka lasketaan Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Vakuutustekninen vastuuvélka koostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta.

Vakuutusmaksuvastuuseen kuuluu yhtiön vakavaraisuuspäätöseen sisältyvä osittamaton lisävakuutusvastuu sekä ositettu lisävakuutusvastuu, joka sisältää tuleviin asiakashyvityksiin varatun määrän. Lisäksi vakuutusmaksuvastuuseen kuuluu osaketuotto-sidonnainen lisävakuutusvastuu, jonka määrä riippuu eläkelaitosten keskimääräisestä osakesijoitustuotosta.

Korvausvastuuseen 31.12.2016 sisältyi tasoitusmäärä, joka oli yhtiön vakavaraisuuspäätöseen luettava erä. Vuonna 2017 tasoi-

tusmäärä yhdistettiin vakuutusmaksuvastuuseen sisältyvään osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen.

Tilinpäätössiirrot ja laskennallinen verovelka

Erillisten yhtiöiden tilinpäätöksessä laskennallista verovelkaa ei vähennetä tilinpäätössiirroista. Konsernitaseessa tilinpäätössiirrot on jaettu vähemmistöosuuden erottamisen jälkeen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä konsernituloslaskelmassa laskennallisen verovelan ja tulososuuden muutokseen.

Verot

Tuloslaskelmassa ilmoitetut verot sisältävät paitsi tilikauden arvioidun veron myös mahdolliset aikaisempien vuosien veroja koskevat oikaisuerät.

Tilikauden voitto

Tilikauden voitto määritellään Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa laskuperusteissa. Laskuperusteissa määritellään miten kirjanpidollinen tulos jakautuu osittamattoman ja ositetun lisävakuutusvastuun muutokseen sekä tilikauden voittoon.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksella ja lisäeläkejärjestely ryhmäeläkevakuutuksella. Eläkekulut on kirjanpidossa esitetty suoriteperusteisesti.

Tuloslaskelman liitteet

I.1. Lakisääteisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset		2017	2016
<i>Vakuutusmaksutulo</i>			
Ensivakuutus			
TyEL:n mukainen vakuutus			
Työnantajan osuus		339 758 759,81	335 341 342,59
Työntekijän osuus		120 882 595,00	111 695 951,00
		460 641 354,81	447 037 293,59
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus		443,64	309 509,90
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus		60 300 493,40	61 523 765,62
Vakuutusmaksutulo		520 942 291,85	508 870 569,11
<i>Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista (-)</i>			
TyEL		2 288 826,70	2 869 872,69
YEL		605 716,11	643 305,17
		2 894 542,81	3 513 177,86
<i>Maksetut korvaukset</i>			
Ensivakuutus			
Maksettu eläkkeensaajille			
TyEL:n mukainen vakuutus		375 095 659,21	353 828 377,08
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus		3 898 503,57	3 897 039,22
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus		68 348 447,98	64 665 841,94
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus		1 208 419,37	1 185 712,08
		448 551 030,13	423 576 970,32
Maksettu/ saatu vastuunjakokorvauksia			
TyEL-eläkkeet		71 385 203,69	89 952 701,36
YEL-eläkkeet		-1 572 429,15	241 147,36
		69 812 774,54	90 193 848,72
Osuus työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta		-17 985 201,32	-19 767 459,48
YEL:n valtion osuus		-10 429 884,70	-7 830 046,70
VEKL:n valtion korvaus		-60 965,16	-53 280,72
		-28 476 051,18	-27 650 786,90
		489 887 753,49	486 120 032,14
Korvaustoiminnon hoitokulut		5 309 977,93	5 030 446,50
Työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneet kulut		533 993,94	594 404,89
Maksetut korvaukset yhteensä		495 731 725,36	491 744 883,53
I.2 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely		2017	2016
<i>Sijoitustoiminnan tuotot</i>			
Tuotot kiinteistösijoituksista			
Korkotuotot, konserni		1 096 483,22	1 163 588,25
Muut tuotot		27 474 533,31	20 910 315,37
		28 571 016,53	22 073 903,62
Tuotot muista sijoituksista			
Osinkotuotot		12 180 846,18	12 734 343,59
Korkotuotot		7 188 448,08	9 486 885,99
Muut tuotot		88 043 772,68	24 327 263,51
		107 413 066,94	46 548 493,09
Yhteensä		135 984 083,47	68 622 396,71
Arvon alentumisten palautukset		14 290 721,68	14 640 960,81
Myyntivoitot		146 494 299,90	113 267 297,67
Yhteensä		296 769 105,05	196 530 655,19

Tuloslaskelman liitteet

	2017	2016
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista, konserni	12 674 940,65	10 220 488,09
Kulut kiinteistösijoituksista	3 102 561,13	3 039 908,54
Kulut muista sijoituksista	31 068 506,45	34 013 306,62
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	40 570,71	48 583,04
Korkokulut, konserni	1 624,21	30 559,85
Yhteensä	46 888 203,15	47 352 846,14
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	12 206 441,30	18 631 679,16
Rakennusten suunnitelmapoistot	406 716,82	418 208,66
Myyntitappiot	10 854 016,86	27 499 588,01
Yhteensä	70 355 378,13	93 902 321,97
Sijoitustoiminnan nettotuotto	226 413 726,92	102 628 333,22
Tuloslaskelman erä liikekulut	2017	2016
Vakuutusten hankintamenot:		
Ensivakuutusten palkkiot	527 715,71	551 199,72
Muut vakuutusten hankintamenot	2 429 531,98	3 278 301,73
Vakuutusten hoitokulut	5 899 492,89	5 317 253,01
Hallintokulut:		
Lakisääteiset maksut		
ETK:n kustannusosuus	1 022 667,01	1 040 573,44
Oikeushallintomaksu	61 937,85	47 808,87
Finanssivalvonnan valvontamaksu	109 010,92	89 837,34
Muut hallintokulut	3 680 044,31	3 996 441,72
Yhteensä	13 730 400,67	14 321 415,83
Kokonaisliikekulut toiminnoittain	2017	2016
Maksetut korvaukset		
Korvaustoiminnan hoitokulut	5 309 977,93	5 030 446,50
Työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneet kulut	533 993,94	594 404,89
Liikekulut	13 730 400,67	14 321 415,83
Sijoitustoiminnan hoitokulut		
Kulut kiinteistösijoituksista	1 702 845,21	1 602 949,05
Kulut muista sijoituksista	5 795 808,97	5 119 833,55
Kokonaisliikekulut yhteensä	27 073 026,72	26 669 049,82
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot	2017	2016
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	10 701 652,16	9 821 738,40
Eläkekulut	1 982 689,38	1 854 759,73
Muut henkilöstösivukulut	781 070,84	822 586,56
Yhteensä	13 465 412,38	12 499 084,69

Tuloslaskelman liitteet

	2017	2016
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	699 192	406 325
Hallituksen jäsenet	110 280	108 440
Hallintoneuvoston jäsenet	33 240	32 980
Johdon eläkesitoumukset ja rahalainat		
Yhtiö on vakuuttanut koko henkilöstön ryhmäeläkevakuutuksella, joka kattaa myös yhtiön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa.		
Ryhmäeläkevakuutus oikeuttaa lisäeläkekarttumaan, joka on 0,2 % vuosipalkasta. Yhtiö ei ole sitoutunut hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten kohdalla minkäänlaisiin eläkejärjestelyihin.		
Yhtiön toimitusjohtajalle, hänen sijaiselleen, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille ei ole myönnetty lainoja.		
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	55 507	55 339
Veroneuvonta	0	5 394
Muut palvelut	0	0
Henkilöstön keskimääräinen luku		
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	152	149

Taseen liitteet

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjan-pitoarvo	Käypä arvo
Sijoitukset 31.12.2017			
Kiinteistösjoiutukset			
Kiinteistöt	13 096 648	13 096 648	20 395 183
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	137 296 160	138 059 636	196 654 472
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	11 992 864	11 992 864	17 300 000
Muut kiinteistöosakkeet	3 387 880	3 387 880	4 428 576
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot	57 444	57 444	57 444
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	70 775 533	70 775 533	70 775 533
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	1 706 115 267	1 706 115 267	2 113 535 776
Rahoitusmarkkinavälineet	449 463 293	445 938 142	454 704 059
Kiinnelainasaamiset	1 517 048	1 517 048	1 517 048
Muut lainasaamiset	22 279 539	22 279 539	22 279 539
	2 415 981 677	2 413 220 002	2 901 647 631
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
korkotuotoksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)			
jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	-3 525 151		
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonorotuksia		131 691	
Muita arvonorotuksia		631 784	
		763 476	
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			488 427 630
Ei-suojaaavat johdannaiset 31.12.2017		Kirjan-pitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		258 560	258 560
Futuurit		0	173 320
Terminisopimukset		0	11 425 658
Muut velat			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		-1 387 200	-429 560
Futuurit		0	0
Terminisopimukset		0	0
		-1 128 640	11 427 978
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			12 556 618

Taseen liitteet

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Sijoitukset 31.12.2016			
Kiinteistösisjoitukset			
Kiinteistöt	13 521 577	13 521 577	20 535 034
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	129 343 729	130 107 204	188 550 548
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	11 992 864	11 992 864	16 300 000
Muut kiinteistöosakkeet	3 373 697	3 373 697	4 281 476
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot	62 871	62 871	62 871
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	74 977 647	74 977 647	74 977 647
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	1 544 922 126	1 544 922 126	1 951 483 358
Rahoitusmarkkinavälineet	439 252 372	439 155 471	446 639 079
Kiinnelainasaamiset	3 338 666	3 338 666	3 338 666
Muut lainasaamiset	19 178 546	19 178 546	19 178 546
	2 239 964 096	2 240 630 670	2 725 347 225
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
korkotuotoksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	-96 901		
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonorotuksia		131 691	
Muuta arvonorotuksia		631 784	
		763 476	
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			484 716 555
Ei-suojaavat johdannaiset 31.12.2016			
Muut saamiset			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		1 766 000	2 637 800
Muut velat			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		-2 396 620	-1 486 760
Futuurit		-1 631 090	-1 303 861
Terminisopimukset		-14 790 538	-10 961 142
		-17 052 248	-11 113 964
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			5 938 285

Taseen liitteet

Kiinteistösijoitusten muutokset 2017	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet ¹⁾	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä
Hankintameno t.l.	195 104 583	74 977 647	0
Lisäykset	16 525 650	673 496	0
Vähennykset	-14 596 135	-4 875 610	0
Hankintameno 31.12.	197 034 099	70 775 533	0
Kertyneet poistot t.l.	-7 108 797		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			
Tilikauden poistot	-454 942		
Kertyneet poistot 31.12.	-7 563 739		
Arvon alentumiset t.l.	-29 701 048		
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	2 656 418		
Tilikauden arvonalentumiset	-1 041 707		
Arvon alentumisten palautukset	4 446 974		
Arvon alentumiset 31.12.	-23 639 363		
Arvonkorotukset t.l.	763 476		
Lisäykset	0		
Vähennykset	0		
Arvonkorotukset 31.12.	763 476		
Kirjanpitoarvo 31.12.	166 594 472	70 775 533	0

1) sisältää kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot

Taseen liitteet

Osakkeet ja osuudet 31.12.2017	Kotimaa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kotimaiset noteeratut osakkeet				
Aktia Pankki Oyj A	Suomi	5,45 %	25 953 338	33 009 968
Aktia Pankki Oyj R	Suomi	3,24 %	15 700 865	22 319 553
Amer Sports Abp	Suomi	0,66 %	12 772 905	18 070 140
Asiakastieto Group Oyj	Suomi	0,50 %	1 089 000	1 737 000
Basware Oyj	Suomi	2,49 %	6 519 886	16 471 580
Cargotec Oyj B	Suomi	0,65 %	8 157 707	16 988 400
Efecte Oyj	Suomi	1,81 %	543 570	559 000
Finnair Abp	Suomi	0,60 %	2 793 838	9 867 438
Fortum Oyj	Suomi	0,08 %	9 766 977	11 723 880
Herantis Pharma Abp	Suomi	4,13 %	1 053 290	1 053 290
Suomen Hoivatilat Oyj	Suomi	1,78 %	2 169 397	3 285 000
Kemira Oyj	Suomi	0,90 %	15 290 754	16 044 000
Kesko Oyj B	Suomi	0,23 %	6 665 997	10 382 200
Kone Oyj B	Suomi	0,03 %	5 366 949	5 581 250
Lassila & Tikanaja Oyj	Suomi	0,36 %	1 936 103	2 481 408
Metsä Board Oyj	Suomi	0,24 %	4 410 719	6 052 000
Metso Oyj	Suomi	0,25 %	10 480 717	10 814 800
Marimekko Oyj	Suomi	2,72 %	1 983 960	2 200 000
Neste Oil Oyj	Suomi	0,15 %	6 508 558	20 767 500
Nokia Oyj	Suomi	0,05 %	12 448 000	12 448 000
Olvi Oyj A	Suomi	1,17 %	2 732 178	5 950 000
Outotech Oyj	Suomi	0,31 %	3 581 689	3 959 200
Pihlajalinna Abp	Suomi	0,81 %	1 964 700	2 217 780
Pöyry Oyj	Suomi	2,45 %	7 326 400	7 326 400
Raisio Oyj Vaihto-Osake	Suomi	1,10 %	4 670 472	6 978 260
Ramirent Oyj	Suomi	0,55 %	4 215 641	4 680 000
Robit Oyj	Suomi	0,90 %	1 229 300	1 229 300
Rovio Entertainment Oyj	Suomi	0,44 %	3 164 000	3 164 000
Silmäasema Oyj	Suomi	0,70 %	663 000	663 000
Stockmann Abp A	Suomi	0,23 %	746 295	746 295
Stora Enso Oyj, R	Suomi	0,18 %	12 200 009	19 096 500
Takmanni Group Oyj	Suomi	1,38 %	5 652 970	5 856 300
Terveystalo Oyj	Suomi	0,12 %	1 333 500	1 333 500
Valmet Abp	Suomi	0,27 %	4 377 656	6 564 000
Yit Oyj	Suomi	0,27 %	3 688 800	3 688 800
Ålandsbanken Abp A	Suomi	0,80 %	1 756 086	1 756 086
Ålandsbanken Abp B	Suomi	1,08 %	2 334 973	2 334 973
Ulkomaiset noteeratut osakkeet				
Nordea Bank Abp	Ruotsi	0,04 %	16 511 290	18 144 000
Telia Company Ab	Ruotsi	0,03 %	5 362 560	5 362 560
Kotimaiset noteeraamattomat osakkeet				
Folksam Skadeförsäkring Ab	Suomi	15,00 %	8 130 377	11 569 749
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö, Garantiandelar	Suomi	-	3 969 512	3 969 512
Focalspec Oy C	Suomi	10,57 %	1 207 500	1 207 500
Goodmill Systems Oy	Suomi	19,80 %	862 600	862 600
M-Brain Ab	Suomi	15,05 %	3 002 572	4 295 025
Multitaction Ab	Suomi	14,22 %	2 057 595	2 057 595
Tornator Oy	Suomi	2,50 %	2 000 000	16 300 000
Ukkoverkot Ab	Suomi	3,28 %	500 000	646 666

Taseen liitteet

Osakkeet ja osuudet 31.12.2017	Kotimaa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
<i>Korkorahastot</i>				
Aktia Corporate Bond+ D			24 609 306	34 950 165
Aktia Em Markt Local Currency Bond Fund +D			52 565 555	75 969 789
Aktia Emerging Market Local Currency Frontier Bond+ D			85 136 177	89 622 634
Evli European High Yield B			9 779 516	16 061 294
Barings European Loan Fund			40 013 715	41 234 702
Barings Global High Yield Strategies Fund			37 834 323	56 047 766
Drc European Real Estate Debt Fund Iii (Gp) Ltd			3 324 207	3 295 762
Global Evolution Frontier Markets Fund I			35 060 505	44 986 147
Icg Total Credit Fund			70 000 000	82 255 602
Oakhill Diversified Credit Strategies (Euro Feeder) A5			25 000 000	27 787 392
Oakhill Diversified Credit Strategies (Euro Feeder) A5 02 2017			30 000 000	30 912 424
Uniinstitutional Short Term Credit			20 150 029	20 150 029
Van Eck Icac Unconstrained Emerging Markets Bond			48 272 818	48 272 818
<i>Osakerahastot</i>				
Coho Us Large Cap Equity Fund			49 462 915	57 253 292
Comgest Growth Emerging Markets Equity			30 736 060	46 463 871
Daiva Sbi Lux Sicav - Japan Equity Small Cap Absolute Value			30 000 000	35 562 000
Eaton Vance Emerald Ppa Em Equity			22 339 109	27 619 602
Lyxor Etf Jpx-Nikkei 400 Dr			5 794 192	6 149 220
Lm Mason Martin Currie Asia Longterm Fd M Euro Dis A			31 401 107	40 876 638
Macquarie Asia New Stars C			25 130 545	39 088 181
Misaki Engagement Fund Ii Ltd Class C Series I			25 024 675	25 821 737
Seb Us All Cap Class Ic Usd			35 438 150	44 092 118
Tmam-Go Japan Engagement Fund Lp			24 903 475	26 517 629
Tt Emerging Markets Equity Fund A2			41 346 985	63 765 877
Ubs Lux Equity Sicav- European Opportunity Unconstrained			39 300 365	50 503 674
Wellington Strategic European Equity S			37 097 933	63 501 660
Winton European Equity Fund Class I			54 116 432	59 341 076
Db X-Trackers Dj Stxxx 600			87 535 975	87 661 270
<i>Pääomarahastot</i>				
Bocap Sme Achievers Fund I Ky			1 938 347	2 808 601
Bocap Sme Achievers Fund Ii Ky			543 182	543 182
Conor Technology Fund Ii Ky			3 414 157	4 137 738
Crown Opportunities Fund Ky			1 049	9 910 303
Essedel Russia Opportunity Fund Ky			1 719 084	1 719 084
Inveni Life Sciences Fund I Ky			1 135 654	1 135 654
Selected Private Equity Funds Ii Kb			2 974 997	3 294 182
Sentica Buyout Iii Ky			697 747	790 806
Sentica Buyout Iv Ky			3 839 219	4 627 339
Abac Solutions (Sca) Sicar			2 633 134	2 633 134
Abris Cee Mid-Market Fund Ii			4 638 473	6 459 663
Actis Global 4 Lp			5 908 897	6 147 753
Actis Energy 4 A Lp			2 330 419	2 330 419
Ambienta Ii Lp			1 306 027	3 972 805
Asean China Investment Fund Iii Lp.			7 261 428	8 045 215
Brookfield Capital Partners Iv Lp.			4 729 769	6 234 813
Capital Dynamics S.c.a.-Global Secondaries Iii			2 553 181	5 388 487
Cmp German Opportunity Fund Ii Lp			4 719 375	7 230 382
Cmp German Opportunity Fund Iii (Sicar)			1 179 903	1 179 903
Energy Ventures Iv Lp			4 684 801	4 684 801
Eqt Mid Market (No 1) Feeder Limited Partnership			7 747 128	10 337 697
Greenspring Opportunity Ii (Offshore), Ltd			765	4 723 687
Helix Kapital I Ab			853 243	853 243
Inflexion 2010 Buyout Fund Lp			3 987 777	3 987 777
Inflexion Partnership Capital Fund			3 147 273	3 306 415
Inflexion Supplemental Fund Iv			3 059 030	3 300 662
Livonia Partners Fund I			1 867 924	1 899 109
Marlin Heritage Europe Lp			1 840 072	1 840 072
Palatine Private Equity Fund Iii Lp.			3 095 777	3 520 258
Private Advisors Small Company Private Equity Fund Vi			3 647 808	3 647 808
Rcp Secondary Opportunity Fund Lp			1 572 682	1 980 809
Rcp Fund Vii Feeder Ltd			4 234 092	5 687 295
Rcp Fund Viii Feeder Ltd			3 962 710	4 162 160
Shepherds Hill Fund Ii Lp.			1 561 933	1 982 184
Sovereign Capital Limited Partnership Iii			1 987 807	5 544 246
Vespa Capital Ii Lp			1 457 080	2 865 251

Taseen liitteet

Aktier och andelar 31.12.2017	Hemland	Andel av samtiga aktier %	Bokföringsvärde	Gängse värde
<i>Kiinteistörahastot</i>				
Akr Tovera Ky			1 393 441	1 742 338
Akr-Tuotto Ky			3 010 792	3 010 792
Benson Elliot Real Estate Partners Iv Lp			3 439 892	3 994 298
Brookfield Strategic Real Estate Partners li			5 337 162	5 349 568
Capman Real Estate li Ky			2 095 855	2 095 855
Exilion Pasilan Asemahotelli Ky			4 592 133	4 592 133
Kauppakeskus Hansa Ky			42 385 000	47 764 193
Suomen Asunnot Ja Tontit I			5 397 600	6 121 752
<i>Muut rahastot</i>				
Amia Capital Macro Fund Ltd			4 257 131	4 324 198
Aqr Style Premia Offshore Fund Ltd			4 183 554	4 449 624
Brigade Structured Credit Offshore Fund Ltd Hf			2 530 497	3 312 730
Corvex Offshore li Ltd Hf			4 340 536	4 340 536
Empyrean Capital Overseas Fund Series L Ltd			3 780 925	4 892 945
Finisterre Global Opportunity Fund			4 086 789	4 086 789
Ionic Event Driven Fund Ltd Hf			3 761 680	3 881 518
Lakewood Capital Offshore Fund Ltd Hf			4 222 067	5 602 430
Lawton Park Offshore Fund Ltd			2 418 077	2 418 077
Ahl Enhanced Momentum Segregated Portfolio A Hf			3 378 363	3 404 690
Mana Omega Fund Cayman Ltd			3 870 345	3 870 345
Monarch Debt Recovery Fund Ltd Hf			4 312 623	4 859 298
Mw Eureka Fund			4 975 702	5 170 587
Myriad Opportunities Offshore Fund Ltd Class B/Tpi/Tpi2			5 544 774	5 950 241
Nokota Capital Offshore Fund Ltd Hf			4 455 332	5 452 413
The Obsidian (Offshore) Fund Hf			4 283 339	4 930 322
Oceanwood Opportunities Fund Hf			3 113 255	4 047 726
Oxam Quant Fund (International) Limited Hf			5 541 374	5 789 327
Pennant Windward Fund Ltd			3 764 621	3 764 621
Pfm Healthcare Fund Ltd Hf			2 945 179	4 477 076
Pimco Global Credit Opportunity Offshore Fund Ltd Hf			4 988 990	5 876 258
Red Cliff Asia Fund			4 464 211	4 464 211
Rokos Global Macro Fund Ltd			5 051 897	5 367 786
Cfm Stratus Feeder Lp			6 193 594	6 661 603
Tenaron Capital Offshore Fund Ltd Sub-Class F			4 558 716	4 865 761
Tenaron Capital Offshore Fund Ltd Sub-Class B			602 917	602 917
Tilden Park Offshore Investment Fund Ltd Hf			3 996 149	5 169 324
Tprv Capital Fund Ltd			4 172 800	4 172 800
Two Sigma Absolute Return Enhanced Cayman Fund Ltd Hf			5 001 605	5 978 483
Two Sigma Spectrum Cayman Fund, Ltd Class A I Hf			3 369 694	3 369 694
Venor Capital Offshore Ltd Hf			3 297 162	3 302 787
Yiheng Capital Offshore Partners Ltd Hf			2 030 220	4 633 710
H.i.g. Bayside Loan Opportunity Cayman Fund li			8 211 949	8 211 949
Bridgewater All Weather			88 059 176	98 261 511
Cartesian Reinsurance Offshore Fund Lp.			9 932 906	10 322 070
Edelweiss Special Opportunities Fund li Lp			5 020 252	5 383 685
Oberland Capital Healthcare Offshore Lp			1 323 826	1 433 139
Perella Weinberg Partners Opportunity Offshore Fund li B			1 254 951	1 254 951
Perella Weinberg Partners Opportunity Offshore Fund lii B			5 477 771	6 099 617
Riverrock European Opportunities Fund			3 986 930	4 129 422
Riverrock European Opportunities Feeder Fund li			4 203 652	4 203 652

Taseen liitteet

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset	Aineettomat oikeudet ja muut pitkä-vaikutteiset menot	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno I.I.	5 068 137	1 347 130	1 824 533	8 239 799
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-103 724	-261 294	0	-365 018
Lisäykset	187 221	260 948	0	448 169
Vähennykset	0	-295 619	0	-295 619
Hankintameno 31.12.	5 151 634	1 051 164	1 824 533	8 027 331
Kertyneet poistot I.I.	-1 676 350	-705 198	-26 230	-2 407 777
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	103 724	261 294	0	365 018
Vähennysten kertyneet poistot	0	203 263	0	203 263
Tilikauden poistot	-645 019	-301 957	0	-946 976
Kertyneet poistot 31.12.	-2 217 645	-542 597	-26 230	-2 786 472
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 933 989	508 567	1 798 303	5 240 859

Taseen liitteet

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	2017	2016
Jäljellä oleva hankintameno	5 370 881	5 633 202
Kirjanpitoarvo	6 134 356	6 396 678
Käypä arvo	7 653 960	8 079 996
Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä	2017	2016
Muut lainasaamiset:		
Pankkitakaus	1 931 058	2 912 333
Takausvakuutus	4 835 650	3 247 109
Muu vakuus	2 382 763	541 316
Vakuudettomat lainat	13 130 068	12 477 788
Jäljellä oleva hankintameno	22 279 539	19 178 546
Eläkelainasaamisten yhteismäärä	2017	2016
Muut kiinnelainasaamiset	84 944	517 102
Muut lainasaamiset	6 169 643	4 987 990
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	6 254 587	5 505 091
Konsernisaamiset ja -velat	2017	2016
Muut saamiset	126 233	73 040
Muut lyhytaikaiset velat	6 004 962	6 822 802
Muut siirtosaamiset	2017	2016
Ennakoon maksetut eläkkeet	28 415 911	26 920 398
Saatavia Eläketurvakeskukselta	5 377 948	8 317 307
Muut siirtosaamiset	230 804	284 888
	34 024 664	35 522 593
Oman pääoman muutokset	2017	2016
Osakepääoma		
Osakepääoma I.I.	14 272 200	14 272 200
31.12. Osakkeiden lkm 52 615 kpl	14 272 200	14 272 200
Ylikurssirahasto		
Ylikurssirahasto I.I.	372 282	372 282
Ylikurssirahasto 31.12.	372 282	372 282
Muu oma pääoma		
Varmuusrahasto I.I.	3 605 664	3 223 809
Lunastetut omat osakkeet 2017: 3 445 kpl/ 2016: 0 kpl	-1 123 067	0
Jaettu osinkoina	-1 376 031	0
Siirto edellisen tilikauden ylijäämästä	0	381 854
31.12.	1 106 565	3 605 664
Hallituksen käyttövarat I.I.	61 095	57 295
Siirto edellisen tilikauden ylijäämästä	10 000	10 000
Eri tarkoituksiin	-16 200	-6 200
31.12.	54 895	61 095
Edellisen tilikauden ylijäämä I.I.	1 053 753	1 233 518
Siirto varmuusrahastoon	0	-381 854
Jaettu osinkoina	-1 043 753	-841 664
Siirto hallituksen käyttövaroihin	-10 000	-10 000
Tilikauden tulos	1 161 901	1 053 753
31.12.	1 161 901	1 053 753
Oma pääoma yhteensä 31.12.	16 967 843	19 364 993

Yhtiöllä on 31.12.2017 hallinnassaan omia osakkeita 3 456 kpl.

Taseen liitteet

Osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	2017	2016
Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen		
Osakkeenomistajien osuus		
Osakepääoma	14 272 200	14 272 200
Muu oma pääoma	2 695 643	5 092 793
Ehdotettu voitonjako osakkeenomistajille	-796 544	-2 429 784
Vakuutuksenottajien osuus ehdotetun voitonjaon jälkeen	0	0
Voitonjakokelpoiset varat	2017	2016
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista		
Tilikauden voitto (tappio)	1 161 901	1 053 753
+ Muu vapaa oma pääoma		
Varmuusrahasto	1 106 565	3 605 664
Hallituksen käyttövarat	54 895	61 095
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	2 323 361	4 720 511
Vakuutustekninen vastuuvelka	2017	2016
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	1 305 992 500	1 260 237 100
Osittamaton lisävakuutusvastuu	263 235 950	51 382 470
Ositettu lisävakuutusvastuu	8 620 810	7 082 000
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	53 634 720	22 704 450
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	1 631 483 980	1 341 406 020
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	1 098 631 250	1 025 702 220
Tasotusmäärä	0	126 245 020
Korvausvastuu yhteensä	1 098 631 250	1 151 947 240
Vakuutustekninen vastuuvelka yhteensä	2 730 115 230	2 493 353 260
Ositettu lisävakuutusvastuu l.i.	7 082 000	6 133 430
Tilivuonna maksetut asiakshyvitykset (-)	-7 011 190	-6 101 430
Siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen (+)	8 550 000	7 050 000
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	8 620 810	7 082 000
Siirtovelka	2017	2016
Ennakkoon maksetut vakuutusmaksut	769 803	882 379
Tarkistusmaksuvelka	127 598	157 209
Velka Eläketurvakeskukselle	502	120 427
	998 714	840 966
Ennakkonpidätysvelka	7 057 658	6 676 222
Arvonlisäverovelka	333 331	205 052
Ostovelat	908 514	822 836
Palkka-, provisio- ja sosiaalikulutusvelka	3 263 773	2 587 686
Muut siirtovelat	551 868	1 037 928
	14 011 761	13 330 705

Taseen liitteet

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia	2017	2016
<i>Arvonlisävero</i>		
Vastuu arvonlisäverolain (ALV) 13 a § tarkoitetun verovelvollisuusryhmän alv-velasta	1 864 875	2 126 730
Alv-vastuu uudisrakentamisesta ja kiinteistöjen perusparannuksista tehdyt vähennykset	148 551	252 770
<i>Sijoitussitoumukset</i>		
Sijoitussitoumukset pääomarahastoihin ja kiinteistörahistoihin	1 110 510 600	1 039 914 738
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit	3 276 360	3 376 854
<i>Johdannaissopimukset</i>		
<i>Korkojohdannaiset</i>		
Futuurisopimukset		
Kohde-etuus	-22 635 200	-98 574 000
Käypä arvo	173 320	-1 631 090
Optiosopimukset, ostetut		
Kohde-etuus	88 504 000	105 715 997
Käypä arvo	258 560	2 637 800
Optiosopimukset, asetetut		
Kohde-etuus	-185 512 000	-191 431 995
Käypä arvo	-429 560	-1 486 760
<i>Osakejohdannaiset</i>		
Futuurisopimukset		
Kohde-etuus	0	25 069 050
Käypä arvo	0	328 950
<i>Valuuttajohdannaiset</i>		
Terminisopimukset		
Kohde-etuus	584 731 150	150 236 520
Käypä arvo	10 889 689	3 250 129
Valuutanvaihtosopimukset		
Kohde-etuus	61 837 159	336 697 390
Käypä arvo	535 968	-14 211 271
<i>Arvopaperilainaus</i>		
Lainaksi annetut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo	1 111 849 248	25 994 606
Käypä arvo	77 714 140	37 188 785
Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Vastapuolena toimii SEB, jolle lainaksiottajat asettavat vakuudet. Lainojen vakuutena ovat arvopapereita. Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä.		
Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot	2017	2016
Vakavaraisuuspääoma	1.000 euro	1.000 euro
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	16 116	16 874
Tilinpäätössiirtojen kertymä	1 671	1 757
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	500 984	490 655
Osittamaton lisäakuutusvastuu	263 236	51 382
Tasotusmäärä 1)	0	124 463
Aineettomat hyödykkeet (-)	-3 506	-3 575
	778 501	681 557
TVYL 17 §:n vähimmäispääomavaatimus	115 672	87 239

1) Ilman TEL-lisäeläkevakuutuksen tasotusmäärää, joka siirrettiin tasausvastuuseen 31.12.2016

Tunnusluvut ja analyysit

Tiivistelmä tunnusluvuista (milj.euroa)	2017	2016	2015	2014	2013
Vakuutusmaksutulo	520,9	508,9	489,5	470,2	452,8
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset ¹⁾	489,9	486,1	463,8	454,8	432,0
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	236,7	184,2	151,4	159,4	169,2
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	8,0 %	6,6 %	5,8 %	6,5 %	7,4 %
Liikevaihto	750,2	615,0	683,3	536,9	536,6
Kokonaisliikekulut	27,1	26,7	25,8	23,3	22,3
% liikevaihdosta	3,6 %	4,3 %	3,8 %	4,3 %	4,2 %
Kokonaisliikekulut ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja					
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta sisältäen osuuden rinnakkaisvakuutuksista	0,8 %	0,9 %	0,9 %	0,8 %	0,9 %
Kokonaistulos	107,9	79,0	29,3	61,7	52,1
Vastuuvetka	2 730,1	2 493,4	2 388,9	2 195,2	2 137,8
Vakavaraisuuspääoma ²⁾	778,5	681,6	616,6	595,9	541,1
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,2	2,6	2,2	2,2	2,1
Eläkevarat ³⁾	3 241,9	2 984,0	2 798,3	2 643,1	2 489,3
% vastuuvetasta ³⁾	131,6 %	129,5 %	128,1 %	128,9 %	127,6 %
Siirto asiakashyötyihin	8,6	7,1	6,1	6,1	5,6
% TyEL-palkkasummasta sisältäen osuuden rinnakkaisvakuutuksesta	0,45 %	0,38 %	0,34 %	0,35 %	0,32 %
TyEL-palkkasumma	1 708,8	1 692,5	1 627,7	1 597,3	1 601,1
YEL-työtulosumma	241,7	252,5	256,5	255,1	252,1
TyEL-vakuutuksia ⁴⁾	7 315	7 134	7 041	6 931	6 791
TyEL-vakuutettuja	54 960	56 503	53 503	53 817	53 339
YEL-vakuutuksia	10 265	10 457	10 735	10 739	10 870
Eläkkeensaajia	31 206	30 351	29 560	28 673	28 424

1) Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneita kuluja

2) Laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

3) STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukainen vastuuvetka + vakavaraisuuspääoma. 2016 asti vastuuvetka + arvostuserot

4) Vakuutusopimuksen tehneiden työntekijä vakuutukset

Tunnusluvut ja analyysit

Tulosanalyysi	2017	2016	2015	2014	2013
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	3,5	1,7	8,3	8,8	-6,8
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	103,2	75,6	19,7	51,2	57,2
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	236,7	184,2	151,4	159,4	169,2
- Vastuuvelan tuottovaatimus	-133,5	-108,6	-131,7	-108,2	-112,0
Hoitokustannustulos	0,7	1,6	1,4	1,7	1,6
Muu tulos	0,4	-	-	-	-
Kokonaistulos	107,9	79,0	29,3	61,7	52,0
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	98,3	71,9	21,3	55,1	45,4
Vakavaraisuuspääomaan luettavan tasoitusmäärän muutokseen	0,0	0,1	5,2	7,7	-6,1
Osittamattoman lisävakautusvastuun muutokseen	86,9	-10,5	53,4	-50,1	-39,6
Arvostuserojen muutokseen	10,3	81,3	-38,5	96,3	90,1
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Tilikauden voittoon	1,2	1,1	1,2	1,0	1,0
TEL-lisäeläkevakuutuksen tasoitusmäärän muutokseen	-	0,0	0,2	-	-
Siirto asiakasyhteyksiin	9,5	7,1	7,8	6,7	6,6
Yhteensä	107,9	79,0	29,3	61,7	52,0

Vakavaraisuus	2017	2016	2015	2014	2013
Vakavaraisuusraja	347,0	261,7	275,8	267,6	258,2
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä	1 041,0	1 046,9	1 103,3	1 070,3	1 033,0
Vakavaraisuuspääoma	778,5	681,6	616,6	595,9	541,1
Vakavaraisuusaste ¹⁾	131,6 %	129,5 %	128,1 %	128,9 %	127,6 %
Vakavaraisuusasema ²⁾	2,2	2,6	2,2	2,2	2,1

1) Eläkevarat suhteessa STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukaiseen vastuuvelkaan. Esitetään kaikki vuodet uudessa esitysmuodossa.

2) Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakavaraisuusrajaan

Tunnusluvut ja analyysit

Sijoitusjakauma käyvin arvoin	Perusjakauma				Riskijakauma									
	31.12.2017		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2016		31.12.2015		31.12.2014		31.12.2013	
	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	% ⁸	milj. €	% ⁸	milj. €	% ⁸	milj. €	% ⁸	milj. €	% ⁸
Korkosijoitukset	1 313,0	41,4	1 300,7	44,4	1 279,6	40,3	1 202,7	41,1	1 273,9	46,2	1 119,4	43,1	1 023,8	41,8
Lainasaamiset ¹	24,1	0,8	22,7	0,8	24,1	0,8	22,7	0,8	40,8	1,5	15,9	0,6	26,4	1,1
Joukkovelkakirjalainat ¹	1 001,3	31,5	1 038,4	35,5	954,3	30,1	920,8	31,4	1 048,3	38,0	1 037,5	39,9	918,6	37,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1,2}	287,6	9,1	239,6	8,2	301,2	9,5	259,2	8,9	184,7	6,7	66,0	2,5	78,8	3,2
Osakesijoitukset	1 188,9	37,4	942,4	32,2	1 188,9	37,4	967,5	33,0	974,4	35,4	893,9	34,4	886,3	36,2
Noteeratut osakkeet	1 002,0	31,6	778,6	26,6	1 002,0	31,6	803,7	27,4	803,4	29,2	726,7	28,0	758,4	31,0
Pääomasijoitukset ³	144,1	4,5	121,1	4,1	144,1	4,5	121,1	4,1	112,8	4,1	107,3	4,1	80,4	3,3
Noteeraamattomat osakkeet ⁴	42,8	1,3	42,7	1,5	42,8	1,3	42,7	1,5	58,2	2,1	59,9	2,3	47,5	1,9
Kiinteistösijoitukset	384,5	12,1	377,5	12,9	384,5	12,1	377,5	12,9	304,3	11,0	418,4	16,1	426,9	17,4
Suorat kiinteistösijoitukset	309,7	9,8	304,7	10,4	309,7	9,8	304,7	10,4	198,6	7,2	365,9	14,1	366,1	15,0
Kiinteistösijoitusrahastot	74,9	2,4	72,8	2,5	74,9	2,4	72,8	2,5	105,6	3,8	52,5	2,0	60,8	2,5
Muut sijoitukset	288,8	9,1	307,5	10,5	288,8	9,1	307,5	10,5	199,1	7,2	168,0	6,5	48,4	2,0
Hedge-rahastot ⁵	146,4	4,6	150,8	5,1	146,4	4,6	150,8	5,1	135,8	4,9	112,1	4,3	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁶	142,3	4,5	156,8	5,4	142,3	4,5	156,8	5,4	63,4	2,3	55,9	2,1	48,4	2,0
Sijoitukset yhteensä	3 175,2	100,0	2 928,1	100,0	3 141,8	98,9	2 855,2	97,5	2 751,7	99,9	2 599,7	100,0	2 385,3	97,5
Johdannaisten vaikutus ⁷					33,4	1,1	72,9	2,5	4,1	0,1	0,0	0,0	61,4	2,5
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä					3 175,2	100,0	2 928,1	100,0	2 755,8	100,0	2 599,7	100,0	2 446,6	100,0
Joukkovelkakirjalainasalkun modifioitu duraatio	3,2													

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä saamiset ja velat arvopaperikaupoista

3) Sisältää pääoma- ja mezzanine-rahastot

4) Sisältää noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

5) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

6) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

7) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

8) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

Tunnusluvut ja analyysit

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	Sijoitustoim. nettotuotto, markkina-arvo ⁷	Sitoutunut pääoma ⁸	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle			
	1.1.-31.12.2017			1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014	1.1.-31.12.2013
	milj. €	milj. €	%	%	%	%	%
Korkosijoitukset	36,5	1 305,5	2,8 %	5,0 %	0,4 %	5,3 %	1,5 %
Lainasaamiset ¹	1,2	22,1	5,4 %	2,6 %	-0,6 %	3,3 %	2,8 %
Joukkovelkakirjalainat	36,0	996,4	3,6 %	6,3 %	0,5 %	5,9 %	1,6 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	-0,7	287,1	-0,2 %	0,0 %	0,1 %	0,2 %	0,4 %
Osakesijoitukset	148,0	996,4	14,9 %	8,9 %	12,3 %	9,1 %	16,7 %
Noteeratut osakkeet	124,0	835,7	14,9 %	8,6 %	10,8 %	9,0 %	18,3 %
Pääomasijoitukset ³	24,5	117,5	20,8 %	5,4 %	20,9 %	9,1 %	7,0 %
Noteeraamattomat osakkeet ⁴	-0,5	43,2	-1,1 %	24,1 %	16,1 %	9,9 %	8,9 %
Kiinteistösijoitukset	41,2	365,4	11,3 %	10,8 %	10,3 %	5,7 %	5,9 %
Suorat kiinteistösijoitukset	36,0	292,0	12,3 %	13,0 %	7,8 %	5,5 %	5,8 %
Kiinteistösijoitusrahastot	5,2	73,4	7,1 %	4,5 %	25,6 %	6,7 %	5,9 %
Muut sijoitukset	17,3	285,7	6,1 %	3,3 %	3,1 %	3,2 %	8,4 %
Hedge-rahastosijoitukset ⁵	5,6	145,1	3,9 %	3,5 %	1,5 %	0,5 %	-5,3 %
Muut sijoitukset ⁶	11,7	140,6	8,3 %	3,1 %	7,0 %	4,9 %	9,8 %
Sijoitukset yhteensä	243,0	2 953,1	8,2 %	6,8 %	5,9 %	6,6 %	7,5 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-6,3		-0,2 %	-0,2 %	-0,2 %	-0,1 %	-0,1 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	236,7		8,0 %	6,6 %	5,8 %	6,5 %	7,4 %

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää pääoma- ja mezzanine-rahastot

4) Sisältää noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

5) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

6) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

7) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

8) Sitoutunut pääoma = markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin/kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

Tunnusluvut ja analyysit

Hoitokustannustulos	2017	2016	2015	2014	2013
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	17,7	19,0	18,3	17,6	17,4
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksuosat	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
Muut tuotot	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Hoitokustannustulo yhteensä	18,5	19,8	19,2	18,5	18,3
Toimintokohtaiset liikekulut ¹⁾	-17,8	-18,2	-17,8	-16,7	-16,7
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liikekulut yhteensä	-17,8	-18,2	-17,8	-16,7	-16,7
Hoitokustannustulos	0,7	1,6	1,4	1,7	1,6
Liikekulut % hoitokustannustulosta	96,3 %	91,7 %	92,9 %	90,6 %	91,0 %

¹⁾ Ilman sijoitustoiminnan liikekuluja, työkyvyttömyysriskin hallintaosalla katettuja kuluja ja lakisääteisiä maksuja.

	2017	2016	2015	2014	2013
Työkyvyttömyysriskin hallinta					
Vakuutusmaksutulo; työkyvyttömyysriskin hallintaosa	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Korvauskuluihin kirjatut työkyvyttömyysriskin hallintaosalla katetut kulut	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4
Liikekuluihin kirjautut hoitokustannusosalla katetut työkyvyttömyysriskin hallitsemisesta aiheutuneet kulut ²⁾	0,0	0,0	-	-	-
Työkyvyttömyysriskin hallintaosalla katetut kulut / Työkyvyttömyysriskin hallintaosa, %	97,9 %	110,2 %	106,1 %	106,9 %	73,3 %

²⁾ Vuodesta 2016 lähtien ei sisällä yhtiöön työsuhteessa olevan oman henkilöstön työkyvyttömyysriskin hallintaan liittyviä henkilöstökuluja

Vakuutusliikkeen tulos	2017	2016	2015	2014	2013
Yhtiön omalla vastuulla olevien liikkeiden vakuutusmaksutulo	84,4	52,3	67,8	68,0	56,7
Omalla vastuulla olevien liikkeiden vastuuvelan korko	53,5	67,8	53,1	50,5	48,1
Vakuutusliikkeen tulo	137,9	120,1	120,9	118,5	104,8
Maksetut rahastoidut eläkkeet	57,1	54,0	50,5	47,7	45,2
Maksutappiot	2,4	3,0	4,6	4,1	5,5
Omalla vastuulla olevien liikkeiden vastuuvelan muutos	74,8	61,4	57,6	57,9	60,9
Korvausmeno yhteensä	134,3	118,4	112,6	109,7	111,6
Vakuutusliikkeen tulos	3,5	1,7	8,3	8,8	-6,8

Riskienhallinta

Vakuutusyhtiöllä tulee olla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmä, joka on riittävän kattava yhtiön toimintaan nähden. Sisäinen valvonta on prosessi, johon kuuluu paitsi vakuutusyhtiön johdon ja muun henkilöstön toteuttama valvonta myös ne yhtiön toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan

- asetettujen strategisten ja muiden tavoitteiden saavuttaminen
- yhtiön voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö
- toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta
- yrityksen johtamisessa käytettävän taloudellisen ja muun informaation luotettavuus ja oikeellisuus
- lakien, määräysten ja ohjeiden noudattaminen
- hallituksen päätösten sekä sisäisten suunnitelmien, ohjeiden ja menettelytapojen noudattaminen.

Riskejä voidaan kuvata tapahtumiksi, jotka saattavat vaarantaa yhtiön tavoitteet. Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoimintaan liittyvien olennaisten riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa. Vakuutusyhtiöllä tulee olla luotettavat menetelmät riskien mittaamiseksi ja seuraamiseksi. Riskinoton rajoja määriteltäessä otetaan huomioon yhtiön riskinkantokyky. Riskienhallinta voi myös ottaa kantaa siihen, rajoitetaanko riskinottoa liiaksi niin, että asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu. Työeläkevakuuttajien riskienhallinnan keskeisenä tavoitteena on vakuutettujen ja vakuutusentottajien lakisääteisten etujen turvaaminen.

Tarkoituksenmukainen riskienhallinta auttaa organisaatiota tunnistamaan ja analysoimaan riskejä, ja lisäksi se voi auttaa organisaatiota löytämään uusia mahdollisuuksia. Tehokas riskienhallinta on myös ennakoivaa. Se ei rajoitu menneiden tapahtumien analysoimiseen vaan pyrkii hahmottelemaan sellaisia tulevaisuuden skenaarioita, jotka toteutuessaan saattaisivat estää yhtiötä saavuttamasta tavoitteitaan. Riskienhallinnassa on siis tärkeää, että yrityksen tavoitteista on selvä käsitys. Mikäli tiettyihin tavoitteisiin liittyvät riskit ovat liian suuria eikä niitä voida pienentää, voi olla tarpeen arvioida tavoitteita uudelleen.

Eläkevakuutusyhtiön riskikulttuurin tulee edistää avointa sisäistä dialogia riskeihin liittyvissä kysymyksissä yhtiön kaikilla tasoilla. Organisaation johdon tulee tietoisesti määritellä, mitä riskejä vähennetään (esim. käyttämällä johdannaisia tai myymälä), siirretään (esim. käyttämällä johdannaisia tai vakuuttamalla) tai hyväksytään yrityksen riskitoleranssin mukaisesti. Riskienhallinnan tulee olla kiinteä osa sekä johdon strategia-työskentelyä että jokaisen työntekijän päivittäistä toimintaa.

Veritas Eläkevakuutuksessa pyritään yrityksen kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan (Enterprise Risk Management, ERM), jossa kaikkia riskejä ja niiden keskinäisiä vaikutuksia arvioidaan koordinoitusti. Tätä varten yhtiöllä on oma riski- ja vakavaraisuusarviointi, jonka avulla saadaan kokonaiskuva yhtiön riskeistä ja niiden hallinnasta. ERM:n merkitys on korostunut myös sääntelyssä, koska oman riski- ja vakavaraisuusarvioinnin laadinta edellytetään lakisääteisesti.

Veritas Eläkevakuutuksen todennäköisesti suurimmat taloudelliset riskit ja samalla myös mahdollisuudet ovat sijoitustoiminnassa. On tärkeää, että voidaan harjoittaa sijoitustoimintaa, joka antaa riittävän tuoton ja on samalla turvaavaa. Sijoitusriskien lisäksi myös seuraavat riskit ovat merkittäviä (sulkeissa mainittu esimerkkejä riskin liittymisestä päivittäiseen toimintaan):

- tietoriskit (tietosuoja, tietoturva)
- liiketoimintariskit (myynti, asiakaspalvelu, strategia, IT-järjestelmät)
- maineriskit (viestintä, luotettavuus, sosiaalinen media)
- avainhenkilöriskit (jatkuvus, kilpailu, osaaminen)
- sääntelyriskit (lainsäädännön muutokset, sääntelyn kustannusvaikutukset, globaalit sijoitussäännöstit).

Veritas Eläkevakuutuksen riskienhallinnan periaatteet ja riskienhallintaprosessi

Veritas Eläkevakuutuksen hallituksella on ensisijainen vastuu yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön riskienhallintasuunnitelman. Suunnitelmassa määritetään yhtiön toiminnan kannalta merkittävimmät riskit. Lisäksi vahvistetaan riskien mittaus-, valvonta- ja seurantamenetelmät. Hallituksen alainen sijoitus- ja riskivaliokunta valmistelee sijoituksiin liittyvät asiat hallituksen käsiteltäväksi. Hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön sijoitussuunnitelman. Yhtiön hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan toimia yhtiön hallinnon toteuttamiseksi. Veritaksella on tasehallintaryhmä, joka käsittelee sijoitustoimintaan ja tasehallintaan liittyviä periaatteellisia kysymyksiä. Ryhmään kuuluu sen puheenjohtajana toimivan toimitusjohtajan lisäksi edustajat sijoitus-, taloushallinto-, riskienhallinta- ja aktuaaritoiminnoista.

Veritaksen riskienhallinta pohjautuu kolmeen tunnettuun puolustuslinjaan: päivittäistä riskienhallintaa toteutetaan linjaorganisaatiossa (liiketoiminta ja tukitoiminnot), minkä lisäksi yhtiössä on riippumattomat valvontatoiminnot (riskienhallinta ja compliance-toiminto), jotka laativat riskienhallinnan periaatteet, kehittävät riskienhallinnan menetelmiä sekä huolehtivat riskien seurannasta ja raportoinnista. Sisäinen tarkastus seuraa ja tarkastaa sekä riskienhallinnan että sisäisen valvonnan toimintaa ja raportoi hallitukselle.

Yhtiöllä on päämatemaatikon alaisuudessa toimiva riskienhallintayksikkö. Yksikkö on riippumaton yhtiön operatiivisesta toiminnasta. Se tunnistaa, analysoi, valvoo ja mittaa yhtiön riskejä ja raportoi niistä sekä kehittää riskienhallinnan periaatteita ja analyysimenetelmiä. Yksikkö vastaa riskien arvioinnista, johon kuuluu sääntelyn edellyttämä sijoitusten riskiluokittelu. Lisäksi se seuraa hallituksen sijoitustoiminnalle asettamien limiittien käyttöä.

Yhtiön compliance-toiminnon tavoitteena on varmistaa, että yhtiön toiminnassa noudatetaan voimassa olevia normeja. Toiminto on osa sisäistä valvontaa. Compliance-toiminto varmistaa, että viranomaismääräyksiä ja yhtiön sisäisiä ohjeita noudatetaan, sekä tukee organisaatiota säännösten noudattamisessa. Päämatemaatikko toimii Chief Compliance Officerina ja vastaa compliance-toiminnosta yhdessä yhtiön Compliance Officerin kanssa. Yhtiöllä on compliance-asioita varten nimetyt sektorivastaavat, jotka yhdessä muun organisaation kanssa vastaavat säännösten noudattamisesta kaikessa toiminnassa.

Yhtiön sisäisen tarkastajan päätehtävänä on auttaa turvaamaan yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuus ja toimivuus asetettujen tavoitteiden ja vahvistettujen toimintamallien mukaisesti. Hallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen suuntaviivat vuosittain laadittavassa sisäisen tarkastuksen suunnitelmassa. Sisäinen tarkastaja raportoi hallitukselle yleensä kerran vuodessa ja tarkastusvaliokunnalle neljännesvuosittain. Tarkastusta täydentävät yhtiön päämatemaatikko ja ulkoiset tilintarkastajat omilla havainnoillaan.

Yhtiön hallinnointia (hyvä hallintotapa, Corporate Governance) voidaan pitää osana yleistä riskienhallintaprosessia. Tarkoituksenmukaisella ohjauksella ja hallinnolla pyritään vähentämään toiminnan operatiivisia riskejä sekä välttämään taloudellisia tappioita ja julkisen luotettavuuden heikkenemistä. Hyvin toimiva hallinnointi antaa jokaiselle organisaation osalle mahdollisuuden keskittyä omaan ydintoimintaansa.

Operatiivisen toiminnan vastuuhenkilöt tekevät toiminnan kannalta merkittävimpien riskien kartoitusta säännöllisesti. Riskienhallintayksikkö koordinoi kartoitusta, laatii kartoituksen tuloksista yhteenvedot ja keskustelee riskinomistajien kanssa riskikuvan kehityksestä ja tarvittavista riskienhallintatoimista.

Yhtiön oman riski- ja vakavaraisuusarvioinnin tarkoituksena on saada kattava kokonaiskuva yhtiön olennaisista riskeistä ja niiden keskinäisistä vaikutuksista sekä näiden riskien hallinnasta. Arvioinnissa yhtiön hallitus ottaa myös kantaa riskienhallintatoimien riittävyyteen. Erityisenä painopistealueena arvioinnissa ovat sijoitustoiminnan riskit ja niiden vaikutus yhtiön vakavaraisuuskehitykseen. Oma arviointi on hallituksen ja johdon työkalu, jota päivitetään säännöllisesti sekä aina kun riskiprofiili muuttuu olennaisesti.

Vakuutusliikkeen riskit

Erityisiä vakuutustoimintaa koskevia riskejä ovat yksittäisen yhtiön konkurssin riski ja sen vaikutukset eläkejärjestelmään, asiakaskantaan liittyvät riskit sekä vakuutusliikkeeseen liittyvät operatiiviset riskit:

- vakavaraisuuden heikkenemisen riski ja sen vaikutus riskikantokykyyn
- kaikkien työeläkelaitosten konkurssiyhteisvastuusta johtuva toisen eläkelaitoksen konkurssiin liittyvä riski
- vakuutuskannan supistumiseen liittyvät riskit
- tietojärjestelmäriskit, inhimilliset virhealttiusriskit ja muut toiminnalliset riskit.

Työeläkejärjestelmä on työntekijöiden osalta (TyEL) osittain rahastoiva. Yrittäjien eläkkeet (YEL) ovat yhteisesti kustannettavia, ja mikäli vakuutusmaksu ei ole riittävä, valtio maksaa erotuksen. Eläkkeet ovat etuusperusteisia eivätkä siten perustu rahastoihin varoihin. Selvitys rajataan tästä eteenpäin TyEL-vakuutusliikkeeseen, koska yhtiöllä ei ole YEL-vakuutuksiin liittyvää omaa riskiä.

Laskuperusteet ovat toistaiseksi yhteiset kaikille työeläkeyhtiöille, joten yksittäisen yhtiön riskit liittyvät vakuutuskannan poikkeamiseen keskimääräisestä. Suurimmat riskit liittyvät kuoleisuuteen ja työkyvyttömyyseläkemenoja koskeviin epävarmuustekijöihin sekä vakuutusmaksujen luottotappioihin. Myös hoitokustannustulon riittämättömyyteen voi liittyä riskejä, jos vakuutuskannan hoito aiheuttaa keskimääräistä enemmän kuluja.

Ns. tasoitusmäärä on toiminut puskurina vakuutusliikkeen tuloksen heilahteluja vastaan. Tasoitusmäärä siirrettiin 1.1.2017 (työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamista koskevan lain 96/2016 mukaisesti) osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen, joka on osa vakavaraisuuspääomaa. Jatkossa vakavaraisuuspääoma toimii puskurina sekä sijoitus- että vakuutusriskien osalta. Riskienhallintaa varten vakuutusliikkeen kehitystä seurataan ja analysoidaan säännöllisesti.

Omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen lisäksi työeläkeyhtiössä on huomiotava yhteisesti kustannettavien eläkkeiden rahoitus ja siihen liittyvät epävarmuustekijät. Liike ei aiheuta yksittäiselle yhtiölle riskejä, koska yhteisesti kustannettavat eläkkeet jaetaan kaikkien työeläkelaitosten kesken. Yhteiset riskit liittyvät eläkemenojen ja TyEL-palkkasumman kehitykseen suhteessa hinnoittelussa käytettäviin oletuksiin. Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin liittyvä maksun osa asetetaan kyseiset eläkemenot kattavalle tasolle, jolloin riski jää vakuutusmaksun maksajille.

Vuoden 2017 vakuutusmaksutulo oli 520,9 miljoonaa euroa, josta 432,3 miljoonaa euroa muodostui yhteisesti kustannettavien eläkkeiden maksuista. Maksetut eläkkeet ennen korvaustoiminnon liikekuluja jakautuivat siten, että 489,9 miljoonasta eurosta 404,8 miljoonaa euroa oli yhteisesti kustannettavaa. Vastuuvetka oli 2 730,2 miljoonaa euroa, josta 363,3 miljoonaa euroa liittyi yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin. Tiedot yhteisesti kustannettavista eläkkeistä ovat arvioita.

Veritas Eläkevakuutus on poikennut toimialan keskiarvosta positiivisesti työkyvyttömyysmenon osalta. Vakuutusmaksuihin liittyvät luottotappiot sekä vanhuuseläkemenot ovat sitä vastoin poikenneet negatiivisesti keskimääräisestä. Kokonaisuutena vakuutusliike on poikennut keskiarvosta positiivisesti.

Hoitokustannusliike on poikennut keskiarvosta negatiivisesti. Vakuutusliikkeen tulos tilinpäätöksessä 2017 oli 3,5 miljoonaa euroa eli 0,19 % palkkasummasta rinnakkaisvakuutuskanta huomioon ottaen.

Sijoitustoiminnan riskit

Sijoitusriskeillä on potentiaalisesti suurin suora vaikutus tulokseen, ja ne ovat yhtiölle todennäköisesti merkittävien riskiluokka taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna. Tämän vuoksi sijoitusriskit edellyttävät jatkuvaa syvällistä analysointia ja raportointia. Veritas Eläkevakuutuksessa päivittäinen sijoitustoiminta, riskienhallinta ja sijoitushallinto ovat organisatorisesti johtoryhmän eri jäsenten (sijoitusjohtajan, päämatemaatikon ja talousjohtajan) alaisuudessa. Näin taataan riskienhallinnan ja raportoinnin riippumattomuus. Sijoitusriskejä ja niiden mahdollista vaikutusta arvioi, rajoittaa ja valvoo yhtiön hallitus toimitusjohtajan ja riskienhallintayksikön tukemana, sekä jossain määrin sijoitusosasto.

Veritas Eläkevakuutuksen sijoitustoiminnan tavoitteena on sijoittaa varat siten, että eri taloudellisissa skenaarioissa sijoitukset kattavat yhtiön koko vastuuvelan ja että sijoitustuotto pitkällä aikavälillä vastaa vähintään vastuuvelan tuottovaatimusta. Vastuuvelan kattamisessa on otettava huomioon yhtiön vakuutusliikkeen luonne ja lisäksi on huolehdittava vastuuvelan kattamiseen käytettävien varojen turvaavuudesta, tuotosta ja likvidiydestä sekä sijoitusten monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Sijoitustoiminnan riskienhallinnan päätarkoituksena on tunnistaa, analysoida, mitata ja valvoa sellaisia riskejä, jotka voisivat estää mainittujen tavoitteiden toteutumisen, sekä raportoida näistä riskeistä.

Sijoitustoiminnan suurin riski on vakavaraisuusriski eli riski, että yhtiön vakavaraisuus heikkenee joko absoluuttisesti tai suhteessa muihin eläkeyhtiöihin. Vakavaraisuusriski voi realisoitua, jos sijoitusten tuotto poikkeaa toimialan keskimääräisestä tuotosta. Eniten tuottoon vaikuttaa allokaatoriski eli se riski, että sijoitukset on jaettu eri omaisuusluokkiin tavalla, joka ei johda riittävään tuottoon. Allokaatoriskiä rajoitetaan hallituksen allokaatiolle asettamalla rajoilla ja vakavaraisuuslimiiteillä, joiden tarkoituksena on varmistaa hyväksyttävä vakavaraisuus eri tapahtumakuluissa. Allokaatioprosessissa käytetään optimointimenetelmien ja kvantitatiivisten skenaarioanalyysien lisäksi kvalitatiivisia työkaluja. Merkittävin allokaatoriskitekijä liittyy noteerattujen osakkeiden riskikontribuutioon.

Allokaatoriskin jälkeen merkittävimmät sijoitusriskilajit ovat

- sijoitusluokkien sisäinen markkinariski (sijoitusten jakauma kussakin sijoitusluokassa; hallitaan mm. limiittien avulla)
- luottoriski (liikkeeseenlaskjariski, vastapuoliriski; hallitaan mm. luottolimiittien avulla)

- likvidiysriski (rahoitusriski, markkinoihin liittyvä likvidiysriski; hallitaan mm. limiittien ja likvidiyslaskelmien avulla)
- toiminnalliset riskit (ihmisten toimintaan liittyvät riskit, ICT-riskit, ulkoiset riskit; hallitaan pääasiassa paikallisesti riskienhallinnan koordinoitituen avulla)
- malliriski (käytetyt mallit ja/tai niiden parametrit eivät kuvaa luotettavasti todellisuutta tai eivät ole tilanteeseen soveltuvia; hallintamenetelmät perustuvat kvantitatiivisten menetelmien ja rahoitusmarkkinoiden teoreettiseen ja käytännölliseen tuntemukseen).
- keskittymäriskit edellä mainituissa riskiluokissa.

Markkinariski voidaan jakaa

- osakeriskin (osakkeiden hintariski)
- korkoriskin (yleiseen korkotasoon liittyvät riskit)
- korkomarginaaliriskin (luottoinstrumenttien riskipremioiden vaihteluista johtuva hintariski)
- kiinteistöriskin (hintariski, vuokratasoriski)
- valuuttariskin (hintariski, valuuttasuojariski)
- hyödykeriskin (hintariski)
- muihin riskeihin (esim. hedge-rahastojen ns. vaihtoehtoisen beeta -riski)
- erityisiin johdannaisriskeihin (volatiliteettiin liittyvät riskit, esim. delta, gamma, theta, rho, vega; basis-riski).

Riskien hallinnassa käytetään sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia menetelmiä. Tiettyjä markkinariskejä voidaan hallita johdannaisinstrumenteilla, joita käytetään hallituksen asettamien rajojen puitteissa suojaamaan riskejä eri omaisuusluokissa sekä parantamaan salkun riski-tuottosuhdetta.

Johdannaisinstrumenttien käyttöön liittyy kuitenkin uusia riskejä, kuten mm. optioiden epälineaarisesta käyttäytymisestä aiheutuvat riskit sekä käteisinstrumentin ja johdannaisen välinen ns. basis-riski. Lisäksi johdannaisten vakuuksien hallintaan liittyy likvidiysriskejä ja operatiivisia riskejä. Johdannaisriskejä ja vaihtoehtoisten sijoitusten (ml. hedge-rahastojen) käyttöön liittyviä riskejä seurataan jatkuvasti. Vaihtoehtoisten sijoitusten salkun riskeille on erityiset hallituksen määrittämät rajat.

Jako eri omaisuusluokkiin ja sijoitusten tuotto esitetään tilinpäätöksessä avainlukujen ja analyysien yhteydessä. Seuraava taulukko kuvaa Veritaksen sijoituksia riskilajin mukaan luokiteltuna vuoden 2017 lopussa.

Sijoitusjakauma käyvin arvoin	Perusjakauma				Riskijakauma				Tuotto		Volatiliteetti
	31.12.2017		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2016		2017	2016	(24 kk)
	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	% ⁸	milj. €	% ⁸	%	%	%
Korkosijoitukset	1 313,0	41,4	1 300,7	44,4	1 279,6	40,3	1 202,7	41,1	2,8	5,0	
Lainasaamiset ¹	24,1	0,8	22,7	0,8	24,1	0,8	22,7	0,8	5,4	2,6	
Joukkovelkakirjalainat ¹	1 001,3	31,5	1 038,4	35,5	954,3	30,1	920,8	31,4	3,6	6,3	1,9
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1,2}	287,6	9,1	239,6	8,2	301,2	9,5	259,2	8,9	-0,1	1,0	
Osakesijoitukset	1 188,9	37,4	942,4	32,2	1 188,9	37,4	967,5	33,0	4,9	8,6	
Noteeratut osakkeet	1 002,0	31,6	778,6	26,6	1 002,0	31,6	803,7	27,4	-0,2	0,0	
Pääomasijoitukset ³	144,1	4,5	121,1	4,1	144,1	4,5	121,1	4,1	14,9	8,9	
Noteerattomat osakkeet ⁴	42,8	1,3	42,7	1,5	42,8	1,3	42,7	1,5	14,9	8,6	7,1
Kiinteistösijoitukset	384,5	12,1	377,5	12,9	384,5	12,1	377,5	12,9	20,8	5,4	
Suorat kiinteistösijoitukset	309,7	9,8	304,7	10,4	309,7	9,8	304,7	10,4	-1,1	24,1	
Kiinteistösijoitusrahastot	74,9	2,4	72,8	2,5	74,9	2,4	72,8	2,5	11,3	10,8	
Muut sijoitukset	288,8	9,1	307,5	10,5	288,8	9,1	307,5	10,5	12,3	13,0	
Hedge-rahastosijoitukset ⁵	146,4	4,6	150,8	5,1	146,4	4,6	150,8	5,1	7,1	4,5	
Muut sijoitukset ⁶	142,3	4,5	156,8	5,4	142,3	4,5	156,8	5,4	6,1	3,3	2,6
Sijoitukset yhteensä	3 175,2	100,0	2 928,1	100,0	3 141,8	98,9	2 855,2	97,5	3,9	3,5	
Johdannaisten vaikutus ⁷					33,4	1,1	72,9	2,5	8,3	3,1	
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä					3 175,2	100,0	2 928,1	100,0	8,0	6,6	2,9
Joukkovelkakirjalainasalkun modifioitu duraatio					3,2						
Avoin valuuttapositio % sijoitusten markkina-arvosta					15,5						

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää pääoma- ja mezzanine-rahastot

4) Sisältää noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

5) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

6) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

7) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

8) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa. Taulukko on laadittu Työeläkevakuuttajat Tela ry:n suositusten mukaisesti.

Eläkelaitosten vakavaraisuusraja määräytyy riskiteorian mukaisesti siten, että se vastaa yhden vuoden vakavaraisuuspääoman tarvetta ja siinä otetaan huomioon sijoitusten jakauma omaisuuslajeittain, vastuuelan tuottovaatimus ja vakuutusriskit. Vakavaraisuusrajan laskennassa ja vakavaraisuuspääoman määrittelyssä on keskeistä se, että eläkelaitosten sijoitusten riskit voidaan arvioida riittävän luotettavalla tavalla. Vakavaraisuusrajan laskennassa eläkelaitoksen tulee kunkin yksittäisen sijoituksen osalta ottaa huomioon kaikki siihen liittyvät olennaiset riskit ja sen perusteella luokitella sijoitus lain mukaisiin riskiluokkiin (laki 315/2015 § 11). Uuden vakavaraisuuslain mukainen luokittelu tuli voimaan 1.1.2017.

Vastuuelan tuottovaatimus koostuu rahastokoron 3,0 % ja ns. täydennyskertoimen summasta. Täydennyskerroin määräytyy eläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella, ja kerrointa vastaava tuotto siirretään vanhuuseläkevastuuseen eläkelaitosten rahastojen vahvistamiseksi. Tämä tuottovaatimus kattoi 85 % vastuuelasta vuonna 2017 ja 1.1.2018 alkaen se kattaa 80 % vastuuelasta, ja vastaavalla tavalla 15 % ja 20 % vastuuelasta on sidottu osaketuottoon. Eläkeyhtiön vastuuelkaan sisältyy ns. osaketuottosidonnainen lisävuakuutusvastuu, joka vähentää tai kasvattaa vastuuelkaa. Vastuuelan tuottovaatimuksesta 15 % perustui vuonna 2017 eläkelaitosten

noteerattujen osakesijoitusten keskimääräiseen tuottoon kehittyneillä markkinoilla. Näin eläkejärjestelmä kantaa noteerattuihin osakkeisiin tehtyjen sijoitusten osalta osakekurssiriskin, joka vastaa 15 prosenttia vastuuelasta. Yksittäisen eläkelaitoksen riskinä on, että yhtiön noteeratuista osakkeista saamat sijoitustuotot poikkeavat eläkelaitosten keskimääräisestä tuotosta. Tämän osaketuottoon sidotun vastuun osuutta nostettiin niin, että vuonna 2018 se on 20 prosenttia.

Riskienhallintayksikkö on kehittänyt riskityökaluja, joissa pyritään ottamaan huomioon realistisemmat ei-normaalit jakaumat, ja näitä täydennetään stressitesteillä ja skenaarioanalyysillä. Osana yhtiön omaa riski- ja vakavaraisuusarviointia tehdään skenaarioanalyyskejä, joissa otetaan huomioon erilaiset todennäköiset ja epätodennäköiset mutta mahdolliset markkinakehitykset sekä Suomen työeläkejärjestelmää koskevat vakavaraisuussäännökset. Näitä skenaarioanalyyskejä hyödynnetään yhtiön sijoitusstrategian suunnittelussa ja strategisessa allokoinnissa.

Markkinaaliikkeiden vaikutuksia vakavaraisuuspääomaan voidaan havainnollistaa stressitestein. Yhtiön riskienhallintayksikkö tekee stressitestejä, joiden avulla arvioidaan riskejä erityyppisissä talousskenaarioissa. Stressitestit täydentävät rahoitusmatemaattisia riskimalleja ja kvalitatiivisia riskiarvioita.

Seuraava taulukko kuvaa eräiden oletettujen markkinaliikkeiden vaikutusta vakavaraisuuspääomaan ja vakavaraisuusasteeseen (noteerattujen osakkeiden osalta sisältäen osaketuottosidonnaisesta lisäakuutusvastuusta aiheutuvan vaikutuksen).

Omaisuusluokka	Milj. €	Stressitesti	Vaikutus vakavaraisuus- pääomaan (milj. €)	Vaikutus vakavaraisuus- asteeseen (%-yksikköä)
Korkosijoitukset	1 279,6	+1 %-enhet	-41,1	-1,7 %
Noteeratut osakkeet	1 002,0	-20 %	-120,7	-4,9 %
Kiinteistösijoitukset	384,5	-10 %	-38,5	-1,6 %
Valuutta	493,1	-10 %	-49,3	-2,0 %

Salkunhoidossa tärkeä osa sijoitusten riskienhallintaa on omaisuusluokkien välinen ja sisäinen hajautus. Sijoituksia ei tule keskittää vain muutamisiin harvoin kohteisiin, ja on huolehdittava siitä, ettei sijoitusten arvonnousu ole liiaksi riippuvainen samoista taustalla vaikuttavista tekijöistä. Osake-, korkoinstrumentti- ja kiinteistösijoituksiin liittyvät riskit hajautetaan maantieteellisesti ja toimialoittain. Seuraavassa taulukossa on esitetty noteerattujen osakkeiden maantieteellinen hajautus.

Noteeratut osakkeet alueittain	31.12.2017	31.12.2016
Suomi	30 %	33 %
Euroalue (Suomi pois lukien)	26 %	31 %
Muut	44 %	44 %

Poliittiset riskit liittyivät aiemmin lähinnä sijoituksiin kehittyvillä markkinoilla, mutta tänä päivänä poliittisia riskejä on myös kehittyneillä markkinoilla. Vaikka eurooppalaisiin valtioihin ja myös Yhdysvaltoihin liittyy monia poliittisia riskejä, edelleen suurimmat riskit liittyvät kehittyviin markkinoihin. Poliittisten riskien hallinnassa on tärkeää hajauttaa maariskejä ja hoitaa sijoitussalkkua ennakoivalla tavalla. Poliittisiin riskeihin liittyy usein myös maineriskejä.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kiinteistösijoitusten jakautuminen kiinteistölajeittain. Asuinkiinteistöihin liittyvät riskit voivat poiketa huomattavasti liikekiinteistöihin liittyvistä riskeistä.

Kiinteistöt kiinteistölajeittain	31.12.2017	31.12.2016
Asuinkiinteistöt	20 %	24 %
Toimistokiinteistöt	41 %	36 %
Liikekiinteistöt	25 %	25 %
Teollisuuskiinteistöt	2 %	2 %
Muut	11 %	13 %

Keskittymäriskiä mitataan yksittäisten sijoituskohteiden ja sijoitusluokkien suurimpien riskialtistumisten mukaan. Korkoriskiä mitataan mm. modifioidulla duraatiolla, joka mittaa korkosalkun herkkyyttä korkotason muutoksille. Veritas Eläkevakuutusjoukon velkakirjasalkun modifioitu duraatio oli vuoden 2017 lopussa 3,2 (31.12.2016: 2,9). Korkosijoituksissa duraatoriskiä voi tarkastella kokonaissalkun lisäksi myös maturiteettisektoreittain, kun halutaan saada tarkempi kuva tuottokäyrän muotoon liittyvistä riskeistä.

Luottorisktiin liittyvä korkomarginaaliriski (ns. spread-riski) merkitsee sitä, että luottoriskillisen instrumentin arvo laskee luotto-riskipreemion noustessa. Tätä riskiä voidaan mitata spread-duraatiolla kokonaissalkun, yksittäisten instrumenttien ja eri luotto-luokkien osalta. Sekä modifioitu duraatio että spread-duraatio otetaan huomioon myös vakavaraisuusrajan laskennassa.

Joukkovelkakirjasalkussa luottoriski ja korkoriski ovat tärkeimmät riskilottuvuudet. Luottoriski voidaan jakaa

- liikkeeseenlaskijariskiin (riski liittyy liikkeelle laskevaan tahoon)
- vastapuoliriskiin (riski liittyy liiketoimen toiseen osapuoleen)
- tartuntariskiin (luottoriski leviää eri instrumenttien välillä keskinäisriippuvuuksien takia).

Veritas Eläkevakuutus sijoittaa joukkovelkakirjoihin sekä välillisesti rahastojen kautta että suorina sijoituksina. Sijoituskohteiden luottokelpoisuuden mahdollisia muutoksia seurataan jatkuvasti osana luottoriskien hallintaa.

Joukkovelkakirjasalkun luottokelpoisuusjakauma oli vuoden 2017 (2016) lopussa seuraava:

Joukkovelkakirjojen jakauma luottokelpoisuuden mukaan	31.12.2017	31.12.2016
AAA	13 %	6 %
AA	14 %	20 %
A	13 %	8 %
BBB	13 %	16 %
Muut	47 %	51 %

Joukkovelkakirjat jakautuivat vuoden 2017 (2016) lopussa vastapuolityypeittäin seuraavasti:

Joukkovelkakirjojen jakauma vastapuolen mukaan	31.12.2017	31.12.2016
Valtio ja kunta	24 %	15 %
Yritys	76 %	85 %

Yhtiön maksuvalmiuden suunnittelun lähtökohtana on, että likvidien varojen tarpeen odottamattomia muutoksia säädelään ensi-sijaisesti rahamarkkinainstrumenteilla. Yhtiö rajoittaa likviditeettiriskejä likvidien sijoitusten vähimmäismääriä koskevilla vaatimuksilla.

Toiminnalliset ja muut ei-rahoitukselliset sijoitusriskit ovat entistä keskeisemmässä asemassa riskienhallinnassa. Lisääntyvän säänte-lyn vaatimukset, sijoitustoiminnan kansainvälistyminen ja monisäikeinen dokumentaatio vaativat mm. juridisten ja sopimusriskien sekä toiminnallisten riskien perusteellista due diligence -prosessia (juridinen ja operatiivinen due diligence). Lisäksi salkunhoitajan tai rahaston strategiaan voidaan soveltaa strategista due diligence -prosessia.

Vastuullisuus sijoitustoiminnassa

Veritas pyrkii toiminnassaan vastuullisena työeläkeyhtiönä tukemaan kestävää kehitystä. Kestävällä (talouden) kehityksellä tarkoitetaan kehitystä, joka ei tapahdu luonnonvarojen tai sosiaalisen hyvinvointipääoman kustannuksella. Ottamalla laaja-alaisesti huomioon ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyvät vastuullisuustekijät eli ns. ESG-tekijät (Environmental, Social, Governance) Veritas hallitsee pitkäjänteisesti kestävä kehityksen riskejä. Ympäristön hyvinvointi, toimivat yhteiskunnalliset instituutiot ja yritysten hyvä hallintotapa ovat välttämättömiä osatekijöitä maailman ja Suomen hyvinvoinnin turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Eläkeyhtiönä Veritas on mukana rakentamassa Suomen tulevaisuutta erityisesti eläkejärjestelmän osalta. Kestävä eläkejärjestelmä on yhteiskuntavastuun olennainen osatekijä. Turvaava sijoitustoiminta edellyttää hyvin toimivaa institutionaalista toimintaympäristöä ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä.

Veritas pyrkii sijoituskohteissaan ottamaan huomioon ESG-tekijöitä koskevat vaatimukset. ESG-tekijöistä hyvä hallintotapa (Governance) varmistaa myös sosiaalisten (Social) ja ympäristöön (Environmental) liittyvien tekijöiden huomioon ottamisen yritysten päätöksenteossa. Yritystasolla laadukas hallinto on siis tärkein ESG-tekijä.

Veritas tukee aloitteita, joilla pyritään kehittämään ESG-tekijöihin liittyvää raportointia ja avoimuutta. Yhtiö on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen PRI-periaatteet sekä sijoittaja-aloitteen *Fiduciary Duty in the 21st Century*. Yhtiö on mukana myös CDP-yhteisössä (*Carbon Disclosure Project*). Omistajaohjauksen periaatteidensa mukaisesti Veritas vaikuttaa tarvittaessa sijoituskohteisiin sekä suoraan että välillisesti.

Toiminnalliset ja muut riskit

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan riskiä, että puutteellisesti toimivat sisäiset prosessit, henkilöt, järjestelmät tai ulkoiset tapahtumat aiheuttavat välittömiä tai välillisiä vahinkoja tai tappioita. Muita/toiminnallisia riskejä ovat mm. strategiariskit, markkinointiin tai myyntiin liittyvät riskit, oikeudelliset riskit, tietoriskit (tietosuoja, tietoturva) sekä sääntelyyn liittyvät riskit ja katastrofiriskit (esim. sota, pandemia).

Riskien toteutumista ehkäistään ylläpitämällä ja kehittämällä järjestelmällisiä työmenetelmiä, järjestelmiä ja asiantuntemusta sekä riskienhallintaprosessia tukevilla tarkastustoimenpiteillä. Ennen uusien työmenetelmien käyttöönottoa valmistellaan prosessikuvaukset sisäänrakennettuine varmistuksineen.

Vakuutusyhtiön organisaation ja sisäisen valvonnan järjestämisessä on otettava huomioon toiminnalliset ja muut riskit. Erityisesti seuraavat seikat ovat merkittäviä:

- toimiva hallinto, johtamisjärjestelmä ja raportointi
- tehokas strategiaprosessi
- selkeät vastuualueet ja tarkoin määriteltyt valtuudet
- tehokas sisäinen tarkastus ja riskienhallintatoiminto
- avainhenkilöiden riittävät pätevyysvaatimukset.

Organisaatiossa pääsääntönä on, että työtehtävät, päätösvalta ja vastuu jaetaan sopivalla tavalla siten, ettei kukaan hoida merkittävää tai erityisen riskialtista asiaa tai toimenpidettä yksin ilman asianmukaista valvontaa läpi koko käsittelyketjun. Veritas Eläkevakuutuksen toiminta perustuu määriteltyihin ydinprosesseihin, joita varten on nimetty prosessivastaavat. Organisaation sisäisiä vastuu- ja toimivaltakysymyksiä selkeyttävät lisäksi koko henkilöstöä koskevat toimenkuvaukset. Sisäinen valvonta on sisällytetty toimen- ja prosessikuvauksiin. Perusajatus on, että jokainen on tietoinen oman vastuualueensa mahdollisista riskeistä ja pyrkii tunnistamaan ja hallitsemaan riskejä kyseistä toimintoa koskevien voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.

Tärkeimmät toiminnalliset ja muut riskit kartoitetaan ainakin kerran vuodessa ja riskeille on nimetty vastuuhenkilöt. Kartoituksia päivitetään säännöllisesti. Prosessivastaavat ja nimetyt vastuuhenkilöt arvioivat riskien todennäköisyyksiä, niiden toteutumisen haitallisten vaikutusten merkittävyyttä tavoitteiden saavuttamisen kannalta sekä menetelmiä, joilla riskejä voi hallita. Päivittäinen toiminnallisten ja muiden riskien seuranta tapahtuu yksittäisillä osastoilla, joilla on paras prosessien tuntemus. Riskienhallinta vastaa riskien arvioinnin ja valvonnan koordinoinnista tiiviissä yhteistyössä osastojen kanssa. Jatkuvuus- ja valmiussuunnittelua tehdään sekä yhtiössä sisäisesti että yhteistyössä viranomaisten kanssa. Merkittäviä toiminnallisia ja muita riskejä ovat esimerkiksi

- järjestelmäriski (järjestelmän pitempiaikainen toimintahäiriö)
- avainhenkilöriski (avainhenkilö lähtee yhtiöstä)
- asiakassuhteisiin liittyvät riskit (asiakaskato, riittämätön tai väärin kohdennettu uusasiakasmyynti)
- tuotantoon vaikuttavat riskit (vakava tulipalo, järjestelmävirhe)
- institutionaaliseen ympäristöön liittyvät riskit (säädösten muuttuminen, yhteistyökumppanit ja heidän toimintansa)
- valittuihin strategioihin liittyvät riskit (jokin keskeinen strategia ei toimi toteutuneessa skenaariossa).

Operatiivisia ja muita riskejä hallitaan yksityiskohtaisiin prosessikuvauksiin perustuvien suunnitelmien sekä toiminta- ja strategiasuunnitteluun liittyvien riskianalysien avulla. Operatiivisten riskien hallinnan tukemiseksi käytetään järjestelmällisiä menetelmiä. Erityisesti on keskitytty erilaisten riskien keskinäisvaikutuksiin.

Jatkuvuussuunnittelun tarkoituksena on varmistaa edellytykset toiminnan jatkumiselle myös häiriötilanteissa. Jatkuvuussuunnittelu on osa toiminnallisten riskien hallintaa, ja yleisestä jatkuvuussuunnittelusta vastaa riskienhallintayksikkö. Yksikkö vastaa yhdessä yhtiön johdon kanssa koulutuksen ja viestinnän kehittämisestä, toteuttamisesta ja hallinnoinnista sekä yhtiön jatkuvuussuunnitelman päivittämisestä. Kukin johtoryhmän jäsen vastaa oman toimialueensa jatkuvuussuunnittelusta.

Yhtiöllä on valmiusryhmä, joka vastaa valmiussuunnittelusta. Toimintokohtaiset valmiussuunnitelmat, tietotekniikkaa koskevat suunnitelmat ja muut kriittiset suunnitelmat tarkistetaan säännöllisesti osana tavanomaista vuosisuunnittelua. Valmiussuunnittelu on vahvasti kytköksissä jatkuvuussuunnitteluun (tarkoituksena on varmistaa toiminnan riittävä jatkuvuus poikkeustilanteissa), ja siinä on suurelta osin kyse samankaltaisten riskien hallinnasta kuin jatkuvuussuunnittelussa.

Luettelo yrityksen kirjanpitokirjoista, järjestelmistä ja rekistereistä 31.12.2017

Kirjanpitokirjat:

Tasekirja	Sidottu
Pääkirja	DVD-levy
Päiväkirja	DVD-levy

Tositesarjat:

10	Kassa
15	Muistiotositteet
20	Ostolaskujen maksut
30	Pankki
40	Pankki tytäryhtiö
41	Pankki tytäryhtiö
42	Pankki tytäryhtiö
43	Myyntireskontran saapuvat maksut
55	Vuokrajärjestelmä
60	Lainajärjestelmä
65	Palkkajärjestelmä
75	Samstock salkunhoitojärjestelmä
81	Ostolaskut
85	Myyntilaskut
90	Eläkkeiden maksut
BU	Budjetti
LT	Liitetietotosite
TP	Tilinpäätös

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Emoyhtiön vapaa oma pääoma tilinpäätöksessä 31.12.2017 oli 2 323 361,46 euroa.

Emoyhtiön tilikauden voitto oli 1 161 901,37 euroa. Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiön hallituksen käyttöön annetaan 10 000,00 euroa yleishyödyllisiin tarkoituksiin sekä että yhtiön osakkaille jaetaan 16,00 euroa osakkeelta ulkona oleville osakkeille, yhteensä 786 544,00 euroa. Loppuosa tilikauden voitosta eli 365 357,37 euroa ehdotetaan siirrettäväksi varmuusrahastoon.

Turku 21. maaliskuuta 2018

Stefan Mutanen
puheenjohtaja

Ralf Sund
varapuheenjohtaja

Ulla Achén

Kaj-Gustav Bergh

Hannu Jouhki

Stefan Kapténs

Henrik Karlsson

Timo Ketonen

Hannu Louhi

Lasse Svens

Antti Tanskanen

Carl Pettersson
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Turku 4. huhtikuuta 2018
KPMG Oy Ab

Juha-Pekka Mylén
KHT

Hans Bertell
KHT

Käännös

Tilintarkastuskertomus

Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus
Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen (y-tunnus 0141187-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emme ole suorittaneet yhtiölle muita kuin tilintarkastuspalveluja.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusvidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyysien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyysien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arvioimme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN RISKIEN JOHDOSTA

Vakuutusteknisen vastuuvelan laskenta (tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 2.13)

– Vakuutustekninen vastuovelka on Veritaksen tilinpäätöksessä 2.730 milj. euroa, muodostaen taseen veloista merkittävimmän erän.

– Tilinpäätöksen vakuutustekninen vastuovelka lasketaan vahvistettujen laskuperusteiden mukaan. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain työeläkeyhtiöille yhteiset vakuutusmaksun ja vastuuvelan laskentaa koskevat laskuperusteet. Laskuperusteisiin sisältyvät muun muassa vastuuvelan laskennassa käytettävät vakuutusmatemaattiset oletukset, kuten kuolevuus ja työkyvyttömyyden alkaminen.

– Lopullinen vastuovelka lasketaan henkilö- ja vakuutustasolla tilikauden päättymisen jälkeen. Eläketurvakeskus tekee tasausjärjestelmän vuotuisen selvittelyn vasta tilikauden jälkeisenä syksynä, jolloin loputkin vastuuvelan osat voidaan laskea.

– Vakuutusteknisen vastuuvelan laskenta perustuu sekä yhtiön keräämiin että työeläkejärjestelmän tuottamiin ulkoisiin tietoihin.

– Vakuutusteknisen vastuuvelan merkittävyyden sekä muiden edellä mainittujen tekijöiden ja niihin liittyvien riskien perusteella vakuutustekninen vastuovelka on arvioitu tilintarkastuksessa eräksi, johon sisältyy riski olennaisesta virheestä.

– Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt vakuutusteknisen vastuuvelan kirjaamiseen ja laskentaan sisältyvien periaatteiden arviointia.

– Olemme arvioineet vastuuvelan laskentaprosessia ja testanneet laskennan sisäisen kontrolliympäristön toimivuutta. Sisäisen kontrolliympäristön toimivuutta on arvioitu myös ulkoisilta palveluorganisaatioilta saatujen varmennusraporttien avulla.

– Vakuutusmatemaattikkomme on osallistunut tarkastukseemme arvioiden vakuutusteknisen vastuuvelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyviä periaatteita, estimaatteja ja käytettyjen laskuperusteiden oikeellisuutta.

– Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuvelan kirjanpidollisen käsittelyn ja vastuuvelkaa koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN RISKIEN JOHDOSTA

Sijoitusomaisuuden arvostus (tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetiedot 2.1, 2.2 ja 2.3 sekä)

— Sijoitusomaisuuden tasearvo Veritaksen tilinpäätöksessä on 2.413 milj. euroa, muodostaen taseen varoista merkittävimmän erän.

— Sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksessä pääsääntöisesti hankintamenoon tai, kuten kiinteistöt, suunnitelman mukaisin poistoin vähennettyyn arvoon tai edellä mainittuja alempaan käypään arvoon.

— Sijoitukset arvostetaan käyvin arvoin vakavaraisuuslaskennassa. Uusi vakavaraisuussäännöstö tuli voimaan vuoden 2017 alusta. Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään lisäksi sijoitusten käypä arvo.

— Omaisuuserien käyvät arvot perustuvat joko markkinanoteerauksiin tai käypien arvojen yleisten periaatteiden mukaisesti määritettyihin arvioihin. Sijoitusten käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkinnanvaraisuutta erityisesti niiden omaisuuserien ja instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista; näitä ovat esim. pääoma- ja kiinteistösijoitukset.

— Sijoitusomaisuuden arvostus on määritelty tilintarkastuksen kannalta painopistealueeksi, koska sijoitusomaisuus on huomattava erä taseessa ja sijoitusomaisuuden käyvillä arvoilla on merkittävä vaikutus yhtiön vakavaraisuus-asemaan.

— Olemme arvioineet Veritaksen soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

— Olemme testanneet arvopapereiden, johdannaisten ja kiinteistöomaisuuden kirjaamiseen ja arvostusprosessiin liittyviä sisäisiä kontroleja.

— Tarkastuksen yhteydessä olemme myös verranneet sijoitusomaisuuden arvostuksessa käytettyjä käypiä arvoja ulkopuolisiin hintanoteerauksiin ja muiden sovellettujen arvostusmenetelmien antamiin tuloksiin sekä arvioineet yhtiön omien arvostusmenettelyjen asianmukaisuutta.

— Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

— Tarkastustoimenpiteemme ovat lisäksi sisältäneet mm. vakavaraisuusrajan laskennan ja sijoitusten luokitteluperiaatteiden läpikäynnin uudessa vakavaraisuussäännöstössä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

KPMG Oy Ab ja sen palveluksessa olevat KHT-tilintarkastajat ovat toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana yhtäjaksoisesti yli 30 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 4. huhtikuuta 2018
KPMG OY AB

Juha-Pekka Mylén
KHT

Hans Bertell
KHT